

Déli Hírlap

A borsági magyarországi naplaja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
TIMIȘOARA
 I. Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontali törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 33 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28—10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

A SZIMBOLUM

A XIX. század első felében Német- és Franciaországban egyaránt megvalósult a történelmi kereszténység és a szociális-humanisztikus gondolat szintézise. Olyan férfiaknak, mint az Istenért és szabadságért küzdő, később fájdalmasan elbukott Lammenais-nek és tanítványai: Montalambert és Lacordairenek, a Rajmán innen pedig a Christentum und Arbeiterum írójának, a nagy mainzi püspöknek, Kettelernek sikerült életükben és műveikben megteremteni a lélek végtelenbe sűrű vágyai és a szociális igazság szintézisét. A szociális kereszténység és annak egyik megnyilvánulási formája a keresztény szocializmus, mely Kettelertől Kolpingon át Sonnenscheinig, az „aszfalt apostoláig“ tart s melyet nálunk Prohászka, illetve még inkább Giesswein hirdettek meg, ilyképpen elvette az akkor hódító lással, majd marxi szocializmustól a lehetőséget, hogy ellentétet vessenek, állandó, áthidalhatatlan antagonizmust teremtsenek az ember vallási igénye és szociális helyzete, sorsa, gazdasági követelményei között; legalább is elméletben megfosztotta e védelmes lehetőségetől, hogy a kereszténység a túlvilágra mutató tanáival csupán meglazítja a szocializmusban, a proletariátusban és nagy jalkiáltásában az szabadsághoz vezető utat, jobb sorsukért küzdők harcsoarait és tudatosan vagy öntudatlanul őrt áll ilyképpen a kapitalisták Wertheimszekrényei és banktrezorjai előtt...

A szociális kereszténység meghirdetői kezdetől fogva hitték és vallották, hogy a dolgozó tömegek csak azt a keresztet kötelesek aláaztali és megnyugvással görnyedő vállukra venni, amelyet a Gondviselés kifürkészhetetlen rendelése rak rájuk és semmiképpen sem azt, amit emberi önzés, vagy rosszakarat ácsolt számukra. Tudták azt is, hogy a kenyérszaporítás csodáját művelő Istennek ma is mintegy kenyér alakjában kell megjelenni azok számára, akik itt alant immár nem hisznek, mert szörnűy létbizonytalanságukban mitsem remélhetnek többé. Voltak közöttük olyanok is, akik, mint Zola Rómájában megrajzolt szociális hőse, e téren iparkodtak maguk számára újra megszerezni, maguknak visszamenteni a hitet, amit lélektanilag, vagy dogmatikailag sikon már elvesztettek, amely lelkükben darabokra tört. A csodálatos francia géniusz e művében egy fiatal pap szemgolyóival tekintti át e számáramra meglehetősen távoli területet, mégis megindító beleérzéssel és problémaérzéssel, megrázóan mutatva fel, mint vergődik hősének lelke, hogy a hit szociális meghiteltetése aran gyűjtse azt ki újra szívében, hogy úgy égen, épen éljen, világítson neki és övének, mint egykor gyermekkorában, vigaszu és erősítőül az emberlet megpróbáltatásai között...

Az a keleti vallásos inspiráció, amely az aeropagoszon az Isteretlen Isten meghirdető Pál apostol szavaiban ötvöződött először a görög filozófiával, — hogy, itt a találkozás történeti pillanatát mintegy tettenérve, e történeti jelenéttől kezdve folytatódják a népek Apostola nagyszerű leveleiben, János evangélista Logos-tanában, Szent Ágoston és Aquinói Szent Tamás filozófiájában, mintegy az Aquinói Szent Tamás reformált filozófiái tartóba ömölve, — külső viszonylatban a római césárizmus jog- és államrendszere örökölte. Ez utóbbi részben elég Harnack, Dosztojevszkij, vagy Mussolini különböző intenciójú, de egyforma eredményre jutó felismerésére utalunk. A szociális kereszténység apostolai e szellemtörténeti analízis helyett inkább a Lukács evangélium Krisztusharcát idézték meg, a megálázottak és megszorítottak isteni Mestereit, aki a galileai tó ezisztós leveli olajfái alatt, kék vizen ringó esónakában vigaszt nyújt mindazoknak, akik eljárték, hogy megbeszézt szívüik minden könnyét elszíják lábainál, aki Hegyi Beszédében, e legcsodálatosabb beszédben, mely va-

laha a Terra bolygón elhangzott, jajt kiáltott a gógós gazdagokra és farizeusokra és az üdvözülési ígérété azoknak ígérte meg, akik itt alant hisznek, dolgoznak és nélkülöznek. Ezeknek az apostoloknak tekintete elmult évszázadok kódén át Szent Lőrinc vigasztaló és bátorító derűjét kereste, az első diakonust, aki mikor az Egyház kincseit keresték rajta a hatalom poroszió, büszkén és nyugodtan felelhette: Az egyház kincseit kerestek, ime itt vannak az ő kincsei — és a szegényekre mutatott. „Az én éjszakámban nincsen sötétség és minden fényárban úszik“ — énekelhette azután a tízes rostélyon, mint ahogy eljövendő századok fényessége világolt Clugny Clairveux, Assisi csodáiban, egy Girolamo Savonarola, az Istentől küldött firenzei próféta hagyatékában, amely mozgalmak a történelem folyamán újra és újra fölforrásztatták, fölszakították az Evangélium áldott, élő, égi inspirációját...

Csak persze az epigonok kezén azután, akik a világot átalakítani szeretnék, anélkül, hogy ismernék azt, akik eszmékre szűrnek a valóságot, mielőtt azt alaposan megismerni törekedtek volna, akik a szeretet áldozata helyett maguk is elősegítik olykor a gyűlöletet, mindez szegényes halvány visszfényre vált, hiszen életükben már csak oly nap világított, mely valójában már leáldozott. Ők igazán elmondhatják, hogy mi csak éltünk egy hitből, amelyben nem hittünk többé, de vajjon miből fognak élni unokáink? Mind több akadtak, akikben a szociális kereszténység már nem elsődleges, eredeti hit, tan és tanítás volt, hanem csupán a koráramlatokkal való, hiválgó versengésre, rivalizálásra váltódott át. Ilyképpen egek harmincadjára kerülve, olykor még prédikációjuk is politikai szónoklata cserélődött, a szociális meghiteltetés lélektanító pedagógiájára olykor közönséges demagógiába tévedt.

Ezen az úton alig van, alig lehet megállás még a jobbák számára sem, hiszen lymódon az egyébként mindenképpen helyes és fenntartandó szintézis e világ jogai s túlvilág reményessége, a kenyér és hit között megbillenve, már alig versenyképes pszichológiailag és propagandában, a szociális követelményekkel az egyetemes emberit, vagy nemzetit párosító, általában csupán a lét-, vagy fajfenntartást hirdető, de azt hasonlíthatatlan dinamikával és elszántsággal szuggerráló koráramlatokkal. A különböző szocializmusok vágtságában ilyképpen el kellett maradni az egykor olyan nemes indítású hevületnek és tanaknak, ami azért vált roppant bajjá, mert vele vezélybe került a lélektanítás, üdvözülés gondja és kötelessége.

Kétségtelen pedig, hogy mindenféle hit és

vallás hatalma valójában csak addig él és minden látszaton és muló, temporális alakzaton túl addig tart, amíg a szívekben, a lelkekben, a túlvilág reményeiben gyökerezik. A kereszt áldott jele, a bitón kivégzett Názareti Istenember szimbóluma, mely évszázadok multán is ott áll a mezők, utak mentén s a négy világtáj felé mutató fáján, fölpattant vérző őt sebével, a Megfeszített, az embertestvériség és Istengyermekek nagy, örök álmáról beszél, elsősorban nem szociális jel és mint ilyen, alig lehet hatékony. A kereszt a gyorsvégű halandót, a Végtelenhez közelítő szimbólum, az áldozat és megváltás jele, melyen az, ki egykor a fán győzött, a fa által győzetik meg, a Rossz, melyet addig tagadtak, spekuláltak ki a „fölvilágosodottak“ a világból, amíg démoni arányokban újra megjelent. A kereszt fája, melyen a világ üdvössége függött, egy a földi léten, annak tengernyi bajját, szürke napjait néhány szegényes ünnepepért hordozni alig is érdemes, kurtá, arasznyi valóságán túlröppenő hit záloga és jele. A keresztet a halandó ember, ha fáradt teste sírba üzi, reményesség gyámságot sírjára tűzi. A kereszt emlékeztet arra, amit boldogok szigetjének hívtak a hellén, amit a maga módján hisz, hindu, pársz és keresztény, amiért égett annyi oltár és zengett Sionon a zsoltár, azt a kereszt hirdeti és hiteti el nemcsak életfáradtságban lebukó, elernyedő, birtokot, barátot, sőt földi tisztességet, becsületet vesztő üldözöttekkel, de tiltón, intőn és figyelmeztetően a hatalmasokkal is.

Kell a kereszt, mert őh, hogy megállna az élet, hogy megdermedne kitartó erény és javulásnak indult bűn, ha fája nem volna biztatás és reményesség. Milyen szegény, nyomorult, vigasztalan volna életünk, milyen üres, sivár, kietlen, kopár, ha tamplomunk tornyán a visszalobbanó nyárban, ha réteink keso virágai között, kicsiny úrszéli feszületen, ha magányos szobánk fehér meszelt falán, ha szereteteink keblén és szívében, ha halottaink sírján ott nem égne, érne a kereszt. Ha vallásos lennénk, azt a religiót választanám, mely megengedi számomra, hogy anyám sírjára keresztet tűzzek és érte ott imádkozhassam, — mondotta egyszer valaki. — Valóban nem másodlagos jelentésre áttájtásza, nem nyomorú, törpe, kicsiny földi céljainkhoz, küzdelmeinkhez ácsolya, hanem a poklot záró, eget nyitogató jelként és valóságként, áttüzésod szívvel készüntsük: Ó Crux ave, spes unica, hoc passio nis tempore. Üdvözlégy kereszt, e szenvedés idején egyetlen reményünk...

Katona Jenő

A cseh nép nyugodt és biztos élete a német védnökség alatt

A cseh nép a német védnökségben megtalálta a boldogulás utját

Prágából jelenti a DNB: A háború kitörésének első évfordulója alkalmával báró von Neurath a Czernin-palotában fogadta a német és cseh sajtó képviselőit. A birodalmi védnök beszédét mondott, amelyben többek között a következőket emelte ki: — Tekintettel a háborúra, az összes életbe-vágóan fontos kérdéseket nagy sietséggel kellett rendezni. Ezért nem volt lehetséges a fokozatos megvalósítás, amely békeidőben bekövetkezett volna. Másrészt azonban a cseh nép teljes hadmenetességet élvez, Cseh-Morvaország a nyugodt munka szigete. Rend, nyugalom és biztonság jellemzi a helyzetet itt, ahol a nyugati hatalmak és szövetségeseik a zavarok állandó tüzfészékét akarták

megteremteni. A birodalom keretein belül ezek a polgárok most boldog és biztos életet élnek. Az a tény, hogy mi valamennyi kezdeményezésünket a „társadalmi igazságosság“ jelszavának rendelünk alá, biztosítja a munkás-lakosság számára, hogy ne használják ki. A háború kezdetén nyilvánvaló volt, hogy az ellenséges hatalmak a védnökséget „Trójai faló“-ként akarták felhasználni, a nagy német birodalom határain belül. Nyilvánvaló volt, hogy ezek a hatalmak büntársként akarták felhasználni a cseh emigránsokat. Ezután arról beszélt a birodalmi védnök, hogy a sajtó milyen nagy szolgálatokat tett a bonyodalmak elkerülése, sőt közvetlen a cseh nép érdekében.

Óriási légitámadás Délangliában

Svájc területét bombázták az angol repülők

A Radar hírszolgálati ügynökség jelentése

Az angol fővárosban kedden délelőtt 2 óras légiriadó volt. Délangliában folyt le kedden délelőtt az eddigi legnagyobb légitámadás angol és német repülőegységek között. A csata részletei még ismeretlenek.

Bernből jelentik: Angol repülők ma bombázták a svájci St. Gallen vidékét. A svájci közvé-

lemény felháborodása nem ismer határt. A Berner Tagblatt cinizmussal vádolja Angliát, a Neue Zürcher Zeitung felszólítja a szövetségi tanácsot, hogy nyuljon a legerősebb rendszabályokhoz Anglia ellen. Hétfőn Bernben, Belsbergben és Neuenburgban 20-20 percen át tartó légiriadó volt.

Német éjjeli támadások az angol kikötők ellen

A német vezéri főhadiszállás jelenti: Harci és vadászgépek Délangliában nagyobb támadásokat intéztek Hornchurch, Eastchurch és Dea-ohing ellen, ahol repülőtereket, ipari berendezéseket és gyárakat pusztítottak el. A támadások során több légiutkövet volt és azok mind repülőgépeink győzelmével végeztek. Éjjeli támadásaink során kikötőberendezéseket pusztítottunk el és Középagliában Liverpool, Bristol, Portland, Porthsmouth és Coventry hadiüzemeit bombáztuk komoly sikerrel. Ezenkívül folytattuk az angol kikötők elaknásítását, Angol repülők mára virradó éjjel több nyugatnémetországi helységet bombáztak, de komoly károkat nem okoztak. Az ellenség 93 repülőgépet vesztett, ebből 86 nappali harcban, 1 éjjeli harcban, a többi légvédelmi tüzérség által és a földön pusztult el. 23 német gép hiányzik.

Angol vadászgépek hétfőn éjszaka a birodalom egyes részei ellen támadást hajtottak végre. A német légvédelem három angol gépet lelőtt. Az angol gépek kárt nem okoztak.

ELSÜLLYEDT AZ OLASZOK EGY REPÜLŐGÉPANYAHAJÓJA

Az olasz főhadiszállás jelenti: A Földközi-tenger középső részén egy ellenséges hajóalkulatót fedeztünk fel és az olasz repülőrajok támadásai során 1 repülőgép-anyahajót, 2 cirkálót és 1 torpedórombolót semmisítettünk meg. Három olasz gép nem tért vissza. Az olasz légvédelem, valamint a vadászgépek visszautasították az ellenség támadásait. Kelet és Középagliában több részben. Svájc felől újabb angol bombavetők érkeztek, de az olasz légvédelem erőfeszítéseivel csak Genovára tudtak bombákat dobni, ahol 2 halott és 15 sebesült volt az áldozat. Három angol gépet lelőttünk, melyek lángokba borulva, zuhantak le.

ANGLIA ELVESZITETTE TEKINTÉLYÉT AZ ARABOK ÉS HINDUK ELŐTT

Berlinből jelentik: Általában megállapítható, hogy Anglia úgy Kelet-Afrikában, mint otthonában a szigetországban, védelemre rendezkedik be. A Berliner Börsenzeitung megállapítja, hogy hazugság frázisokkal és kitalálásokkal nem

lehet elálcázni az angolokra nehezedő nyomást

és főként nem lehet visszazerezni az arabok és hinduk között elvesztett presztizst. Az olasz offenzíva megnyerte magának az arab és hindu világot, ugyanakkor pedig a németek szakadatlan támadássorozata Anglia ellen állandó izgalomban tartja azt az Angliát, melynek plutokráciája Churchill vezetésével romlásba vitte a birodalmat és amiért egyszer ezeknek a felelőtlen embereknek számot kell majd adniok.

KÖRÜLZART ERŐD ANGLIA — IRJA A MESSAGERO

Rómából jelentik: A Messagero katonai

Mémetország kifogyhatatlan anyag tartalékkal rendelkezik

Berlinből jelenti a DNB: A világsajtóban hírek jelentek meg arról, hogy az angol légitámadások tönkretették a német benzín és olajkészleteket s ez többet jelent, mint a Franciaország elleni háború folyékony fűtőanyag-fogyasztása és hogy Németországban fűtőanyag-fűtőanyaghiány mutatkozik. A német hadsereg főparancsnokság közlése szerint, — amiben a háború 12 hónapjának tanúságai után senki sem kételkedhetik, — kétséget kizáró módon megállapítható, hogy

a brit léghaderő egységeinek bombál kizárólag nem-katonai célpontokat találtak.

Nem ért találat nagyobb folyékony-fűtőanyag készletet, vagy mesterséges benzín gyártási központokat. Németországban nem történt jelentésseljes ilyen természetű hiányokról. A franciaországi hadjárat során elfogyasztott folyékony-fűtőanyag mennyiségét bőségesen fedezte a Hollandiában, Belgiumban és Franciaországban lefoglalt benzín és olaj, amelynek mennyisége kétszerese az elfogyasztottnak, — a mint azt Göring tábornagy egy amerikai újságíró előtt még július huszonkilencedikén kifejtette. Kijelentette Göring tábornagy azt is, hogy egyáltalában nem volt szükséges még a németországi tartalékok legesekélyebb mértékben való igénybevétele, ellenkezőleg: a készletek jelentősen növekedtek.

szakértője megállapítja, hogy a tengelynek Anglia ellen alkalmazott ostromzár döntő fontosságú a háború szempontjából. A világháború idején Németország Anglia elleni blokádját nem sikerült, mert a birodalom nem rendelkezett kellő számú tengeralattjáróval. Ma a helyzet más, mert

a tengelyhatalmak óriási számú repülőgép és tengeralattjáró tartalékokkal rendelkeznek,

ami lehetetlenné teszi Anglia és az idegen államok közötti forgalmat. Anglia el van zárva a legfontosabb és számára nélkülözhetetlen anyagoktól, hiába mondta Chamberlain, hogy úgy zárja majd körül Németországot, mint egy erődöt, — a helyzet visszajára fordult, mert Anglia vált körülzárt erődé.

ELSÜLLYEDT EGY GYERMEKEK KÖZÖL TILT HAJÓ

A DNB jelenti: Londonból azt közölték, hogy egy angol hajót, amely gyermekeket szállított Kanadára, egy német tengeralattjáró megtorpedózott volna. Berlinben illetékes helyen kijelentették, hogy semmit sem tudnak ilyen eseményről. Az angol jelentés nem közölte sem a hajó nevét, sem azt a helyet, ahol a támadás történt volna. Az Athénai közönségszólások csak a közelmúltban történt és mindenki emlékszik rá, s most újabb esemény, amely hivatva van arra, hogy befolyásolja az Egyesült Államok közvéleményét. De még csak azt sem állapították meg, hogy a gyermekeket szállító hajót torpedótalálat érte, vagy pedig aknába ütközött. Egyébként is az angol kormány többször is közölte, hogy

lehetetlenség veszély nélkül lebonyolítani a gyermekek szállítását

és ha beigazolódná, hogy a gyermekeket szállító hajó valóban elsüllyedt, akkor súlyos könnyművészenek kell tekinteni, hogy az angol kormány mégis engedélyezte a gyermekek hajón történő szállítását.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy Olaszország hadbepolése óta

Románia egész kőolajtermelés-feleslegét Németország veszi át,

amiből pedig Anglia azelőtt jelentős mennyiségeket kapott. Míg a brit haderő szükségleteinek fedezése teljes egészében behozatal útján történik, addig a német szükségletek fedezése biztosabb, mint bármikor. A német ostromzár, a német tengeralattjárók tevékenysége miatt a brit folyékony-fűtőanyag bevitel sokat szenvedett, az angol kőolajraktárak ellen intézett német légitámadások pedig olyan sikerrel jártak, hogy jelentős készleteket pusztítottak el és ezzel

helyrehozhatatlan hiányokat okoztak a brit utánpótlásnak.

„REPEDESEK” AZ ANGLI VILÁG-BIRODALOM FALÁN

Tokióból jelentik: A japán sajtó nagyrésze megállapítja, hogy a háború kitörésének első évfordulója alkalmából, hogy az angol világbirodalom épületén tekintélyes repedések mutatkoznak és leszögezik, hogy az egész világ számára fontos, hogy ez a kizsákmányoló birodalom végleg megszűnjék.

LONDON HELYZETÉRŐL

AZ EVENING STANDARD BEISMERÉSE

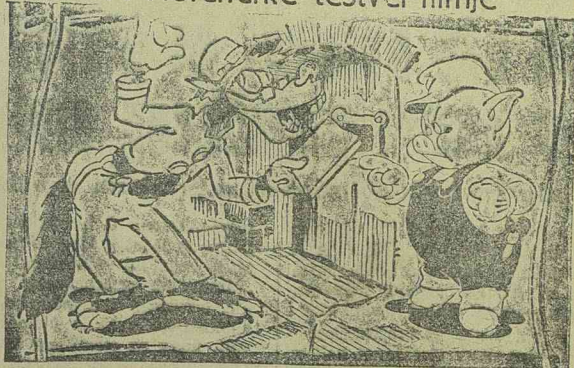
Madridból jelentik: Valamennyi spanyol lap nagy élkebben emlékezik meg a második világháború első évfordulójáról. Annak a reménynek adnak kifejezést, hogy a tengelyhatalmak kivívják a végső győzelmet és felépítik az új európai rendet.

A spanyol lapok beszámolnak arról, hogy London képét mennyire megváltoztatták a német repülők támadásai és közlik az angol lapoknak a német sikerekről szóló jelentéseit is. Így az „Evening Standard” kerteles nélkül megállapítja, hogy a német repülők nemcsak az angol ipart benitették meg, hanem megfosztották az angol polgárokat álmuktól és megbolygatták a családi életet.

A kultuszminiszter Erdélyben

Bucurestiből jelentik: Radu Budisteanu kultuszminiszter ma Kolozsvárra és Nagyváradra utazott, hogy a helyszínen intézkedjék a reszortját érdeklő ügyekben a kiűrtéssel kapcsolatos teendőkben.

Előkészületben Temesvár szenzációja
A Hófehérke testvér-filmje

A nagy parádé — Ferdinánd és a bika

SCALLABAN

SCALLABAN

Kanada és az európai háború

A kanadai hadiipari és gazdasági vállalatok üzeme egyre bővül és forgalmuk egyre emelkedik. Ez annak a nagyarányú hadiszergyártásnak a következménye, amely az európai háború folytán megindult. Ugyanakkor azonban a hadiállapot igen érdekesen befolyásolja Kanada viszonyát egyrészt az anyaállamhoz, másrészt az Egyesült Államokhoz. Kanada ugyanis egyre fűgőbb viszonyba kerül az USA-val szemben, míg Angliához fűző kötelei szükség szerűen egyre lazulnak. Ehhez járul — bár az újságok erről alig írnak, — az egyre növekvő háborúellenes hangulat is, amely Kanada lakosságában az erők szétforgácsolásának és a megbomlásnak első jele. Így teljesen érthetővé válik, hogy Kanadában az angol királyi házzal szembeni lojalitás és az USA-hoz való csatlakozás gondolata komoly ellentéteket okoz.

A kanadai gazdasági fellendülés ez év tavaszán igen nagy iramban kezdődött. Különösen erős volt a vasérc, acél és a hadiszergyemek feldolgozóiban, illetve gyáraiban. A kanadai államháztartás hadifelszerelésre csaknem egy félmilliárdot irányzott elő. A gazdasági lapok azonban megjegyzik, hogy ennek a háztartási előlegnek a többszörösét teszik azok az összegek, amelyeket Anglia szerződésileg a Kanadából való behozatalra fordítani akar. Azok a gyárak, amelyeket Anglia kívánására most a dominiumban felállítanak, értékben többet tesznek ki, mint 150 millió dollárt. Mindenütt mégis érdekes az, hogy a kanadai ipar a kimondottan hadiiparon kívül erősen pang.

Ezt az okozta, hogy Kanada kénytelen volt a felszerelés költségeit különböző adókból fedezni, a melyek szükség szerűen maguk után vonták például az építőipar és az automobilipar pangását. Egyelőre Kanada saját felszerelését nagyobb mértékűnek lehet nevezni, mint az angliai megrendeléseket. A nagy fellendülést tehát nem a kivétel, hanem a belső önellátás okozta. Ez mindig magával hozza a külkereskedelem egyenletlenségét, a devizasziükségletet és a külforgalom csökkenését. Nagy csökkenés állott be emiatt a búzakivitelben is, annak ellenére, hogy a dominium kormánya nem változtatott a gabonakiviteli illetékeken.

Skandinávia megszállása óta Nagybritánia élelmiszerbevásárlásaiban most bizonyára Kanadát tekintik az első forrásnak. A szállítási nehézségek azonban megakadályozták azt, hogy a kanadai élelmiszerkivétel a szokottnál nagyobb mértékű legyen. Ugyanakkor az Angliából való behozatal egyre kisebb lesz, ami azt eredményezte, hogy Kanada most az Egyesült Államokra szorult. A kanadai külkereskedelmi viszony az Egyesült Államokkal szemben a teljes passzívitás jeleit mutatja. Nagy behozatala van és alig valami kivitele. Ez például az elmúlt féltévben 80 millió dollár passzívát eredményezett. El lehet képzelni, hogy a külkereskedelemnek emellett az egyetlensége mellett milyen súlyos államháztartási gondok nehezdednek a dominiumi kormányra. Kanada ugyan igyekszik a helyzetet azáltal javítani, hogy a délamerikai államokkal lépett szorosabb külkereskedelmi viszonyba, de a kérdés így nyilván nem megoldható. A tény az, hogy Kanada óriási mennyiségeket hoz be, elsősorban pedig az Egyesült Államokból, amelynek következtében egyre fűgőbb viszonyba kerül az USA-val szemben. Nem kétszert, hogy Kanadának és az Egyesült Államoknak egymáshoz való viszonyát az európai háború Nagybritanniára nézve kedvezőtlenül befolyásolja.

Kanada problémája tehát ma már Nagybritánia életét is. Mindezen azonban London, a melynek minden hadiszere szüksége van, alig segíthet. Kénytelen elnézni, hogy egyik legértékesebb dominiuma ki legyen szolgáltatva az Egyesült Államok kényének-kedvének. A newyorki wallstreet köré máris igen erősen számítanak Kanada amerikai szemszögéből nézve nagyon kedvező jövőjére. Tudják, hogy mire a háború véget ér, a dominium pénzügyileg már az Egyesült Államok „szébében lesz”. Egyszerű gazdasági tartományává, életterétől válik az USA-nak és biztosan számítanak arra is, hogy az ebből fakadó spekulációs haszon bármennyire védekezzék is ez ellen Nagybritánia, el nem maradhat.

Hivatalosan is megállapították a német-orosz határt

Mint a N. T. I. jelenti, szombat, augusztus 31-én Németország és a Szovjetunió újabb megállapodást kötött, amelyben jogilag leszögezték az 1939 augusztus 28-án kötött barátsági szerződés alapján megteremtett közös német-szovjet

Befejezést nyert a román-magyar vegyeshizottság tárgyalása

Csütörtökön kezdik meg a területek kiürítését és azt 13-án fejezik be

A bucarestii rádióállomás tegnap esti hírszolgálatára folyamán ismertette a Románia és Magyarország között megállapított új határvonalakat. A rádióállomás ezzel kapcsolatban arról is beszámolt, hogy Nagyváradon a román-magyar vegyes bizottság befejezte megbeszéléseit, amelyek arra vonatkoztak, hogy a magyar csapatok milyen sorrendben szállják meg a románok által kiürített területeket.

Nagyváradon a vegyes bizottság tanácskozásai este fél hat órától hajnali fél négy óráig tartottak.

AZ ATADÁS SORRENDJE

Bucurestiből jelentik: A román-magyar vegyes bizottság, amely Nagyváradon ült össze, közös megegyezéssel megállapította az átengedendő terület kiürítésének, illetve megszállásának módjait.

A vegyes bizottság döntése értelmében a magyar honvédség szeptember 5-én kezdi meg a területek megszállását és szeptember 13-án fejezi be ezt a tevékenységét. Az első napon,

vagyis szeptember 5-én, Máramaroszigetre és Szatmárra. 6-án Nagyváradra vonulnak be a magyar honvédek. Hetedikén Eledig, nyolcadikán Zilah, kilencedikén Szászrégen, tízedikén pedig Boceridág nyomulnak előre. Kolozsvárra szeptember 11-én vonulnak be a magyar csapatok, a hátralévő két nap alatt pedig a Székelyföldet szállják meg.

A Magyar Távirati Iroda bucarestii jelentése szerint a Nagyváradon tárgyaló román bizottság elnöke Teflea tábornok, tagjai pedig azok a törzstisztek, akik a turnu-severini tárgyalásokon is résztvettek.

MANOILESCU KÜLÜGYMINISZTER RÉSZLETES BESZÁMOLÓJA

Bucurestiből jelentik: Szeptember 2-án este 7 órakor Gigurtu miniszterelnök elnöke alatt a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze. Manoilescu Mihai külügyminiszter részletesen beszámolt a bécsi döntés lefolyásáról. A minisztertanács ezután megtárgyalta a folyó ügyeket és a kiürítéssel kapcsolatos teendőket. A tanácskozás este fél 10 órakor ért véget.

Gigurtu miniszterelnök felhívása az ország lakosságához

„Zavarosban akarnak halászni felelőtlen emberek!”

Bucurestiből jelentik: Ion Gigurtu miniszterelnök a következő felhívást intézte az ország lakosságához:

Ezekben a nehéz pillanatokban, amelyeken az ország átmegey, a naponta és különösen Erdélyből érkező megértő és Erdély egy részének átadása ellen tiltakozó táviratok között, az az óhaj is megnyilvánul, hogy az ország határait megvédelmezzük. Ezekre a táviratokra ezen az úton válaszolok. Megértem mindenki fájdalmát és éppen ezért engedtem meg, hogy a lakosság teljes fájdalmát kifejezésre juttathassa, ez a megnyilatkozás azonban nem léphet túl az észszerűség és a büszkeség bizonyos határait, annál kevésbé adhat utmutatást az ország politikai vonalvezetését illetően. Úgy látszik, hogy felelőtlen, vagy régi politikai egének ki akarják használni a tömeg fájdalmát, hogy ezáltal a zavarosban halásszanak. Figyelmeztetem az őszinte szándékú embereket és azokat, akik a hazájukat szeretik, hogy ezek a személyek a szomorú pillanatokot akarják csak kihasználni. Az erdélyi értelmiség, főleg pedig az elcsatolt területen lakó románok feladata, hogy a népet csendre intés és megmutassák a bekövetkezett katasztrófának igazi okait. A tengely hatalmai biztosítják a román nép szabadságát, amely rajtuk kívül álló okok következtében idegen uralom alá került. Nem vesélyeztethetjük — bármennyire is nagy a fájdalomunk — egész állami létünket egy olyan cselekedetért, amely ugyan szép lehet, de amely az egész országot a megsemmisüléshez vezetné. Megfontoltsággal, munká-

val és komolysággal kell bebizonyítsuk az egész világ előtt, hogy a román népen ütött réssel hibát követtek el. Ma, biztosított határaink között, megkezdhetjük az ország újjáépítésének munkáját. Ennek a feladatnak elvégzésére szükséges, hogy a felesleges és a terméketlen eszmeáramlatok eltűnjenek, mert csakis a munka által juthatunk el bizakodva abba a jövőbe, amely reánk vár. A történelem nem ér véget a mi nemzedékünkkel és nincs igazsága ennek a nemzedéknek, hogy tehetetlenségével elpusztítsa önmagát és az egész országot, ki tudja, hány nemzedékre. Így tehát valamenynyünknek bizalommal kell lennünk az ország vezetőiben, mert csakis így védekezhetünk és óvhatjuk meg magunkat az elkövetkezendő és esetleg még nehezebb helyzetben. A fájdalom, amelyet elszenvedtünk, nem szabad, hogy észszerőtörjön bennünket és ezt nem szabad alattomos érdekek felhasználására fordítani. Ez a fájdalom új erőforrások létrehozója kell, hogy legyen, amelyekkel a lelki megújódást és az ország anyagi megerősítését megteremthetjük.

Elmozdították Indokina kormányzóját

A Havas iroda közli: Egyik földi rádiószolgálat Catroux tábornoknak az indokina kormányzói tisztségétől való leváltásáról azt közölte, hogy ez azért történt, mert a tábornok — állítólag — nem akart volna engedelmessékedni a fegyverszüneti szerződés intézkedéseinek. Valójában — állapítja meg a Havas, — az történt, hogy a tábornok leváltásáról július 26-i keltezésű rendelet intézkedik azzal az indokollással, hogy

Indokina kormányzója súlyosan megszegte katonai és kormányzói kötelességét és személyi politikájával kompromittálta az indokina francia érdekeket.

BILL FELFEDEZIK

Írta: KINZSI ANDOR

Fred Morrisnak voltak ötletei. Llyenkor mindig bement főszerkesztőjéhez, őt kerek mondatban vázolta a tippet, öt perc alatt kiszedett az öregből 300, vagy 5000 dollárt és öt napon belül egész Amerika tele volt ötletével.

Fred Morris ügyes újságírónak érezte magát, ezúttal mégsem sikerült a dolog. Talán a füle fájt főszerkesztőjének, vagy nem figyelt oda, mit lehet tudni? Unottan hallgatta meg Fred javaslatát, közben nyelvének játékos billentésével a szájában fityegő félszavart jobbról baloldalra biccentette át és ezt mondta:

— A tipp nem rossz...

— Ez természetes — vágta közbe Morris, de aztán elképedt.

— ... nem rossz, mondom, hanem pocék — folytatta a főszerkesztő. — Marhaságnak tartom és nem adok rá egy centet sem.

— Pardon sértődött meg a riporter. — Az ötlet jobb, mint a „Csak a Kék Nadrágtartó Egészséges Viselet”, vagy a „Rágógumit Mindig Jobboldalt Rágcsáljon a Jenki” elnevezésű mozgalom, amelyekkel millió példányszámokat értünk el.

— Nekem mégsem tetszik — kiáltotta a főszerkesztő és lábát az asztalra tette, ami nála a kihallgatás végét jelentette.

— Kérem, kérem — mondta Fred. Fogta kalapját és ötletét és átment velük a konkurrens laphoz, ahol údrivalgással fogadták.

— Terve zsenális és megvalósítható! — lelkesedett az ellenszerkesztő. — Volt főnöke meg fog pukkadni, ha látja a sikert.

— Leghőbb vágyam ez — bólintott Fred.

— Ötletének megvalósításához mire van szüksége?

— Korlátlan költségkiutalásra, mert itt nem század krajcároskodni és egy repülőgépre, mert sietni szeretnék az ügygel.

— Oké, megkapja — szöjt a szerkesztő s egy papírlapon kiutalt Fred Morris számára kétezzer dollárt, meg egy repülőgépet. — Ha rábukkant a megfelelő fickóra, pár napig tartsa ott, mi azáltal zrí csapatunk körülülte. Akkor aztán hozza fel Newyorkba, a zajos fogadtatásról gondoskodunk. Csak okosan, hogy minél nagyobb legyen a szenzáció!

Fred Morris mosolyogva távozott és kétszer huszonnégy óra múlva az USA minden újságvasója értesült Bill Smith nevével. Bill Smith Colorado egyik fensíkján pásztorkodott a tehenek körül és a füge riporternek köszönhetette, hogy ő lett Amerika I. számú „nem érdekes embere”. Fred ötlete ugyanis az volt, hogy meg kell keresni a legszürkébb, a legegyszerűbb és a legkevésbé érdekes amerikai férfit. A közönség már unja a nagy embereket, a világhírességeket, a sztárokat, most jöjjön valaki, aki ezeknek pontosan az ellentéte. A nem érdekes ember. Fedezük fel tehát azt.

Tagadhatatlan, hogy ebben is volt érdekesség.

A „New York Picpuc” 17 millió példányban írt a szenzációról.

A szenzáció: Bill Smith.

Kora: 18 év, foglalkozása: marhacsász, magassága 172 centiméter, Nőtlen, írni-olvasni nem tud, moziban soha sem járt, vonatot csak egyszer látott, a rádiót nem ismeri. Haja: szőke, szeme: kék, legnagyobb vágya, hogy segédtafelügyelő lehessen és új bórndrágot kapjon. A régi már imitt-amott túlságosan elvasott.

Alkoholból csak a rozspálinkát ismeri, máshoz eddig nem jutott, mert tízéves kora óta szinten teljesen elzárva élt a coloradoi fensíkon. Ennél fogva szerelmes sem volt. A dohányt nem szívja, hanem rágyja, remekül bánik a revolverrel és öklével úgy szűgyön tudja vágni a legkövérebb tehenet is, hogy az leül tőle.

Bill Smith-szel soha az életben nevezetes dolgot nem történt.

Bill újságot nem látott.

Amerika a hasát fogta azoktól a feleletektől, amelyeket ez a vidéki, jámbor lény Fred Morrisznak, a zseniális riporternek adott.

— Mi a véleménye az Océánról? — hangzott az egyik kérdés.

— Nagy és nedves lehet — felelte Bill.

— Szeretne filmszínész lenni?

— Félkiló dohányért és a bórndrágért szívesen.

— Hallott-e már a szekszeplőről?

— Nem, de ha ezzel fel tudják lendíteni az aludtfej forgalmát, akkor bölcs dolog.

Mikor Morris lefényképezte, csendesen megjegyezte:

— Érdekes találmány ez a fényes ábrázolat, de mi értelme van annak, hogy az ember felakassza magát a szoba falára és állandóan saját fizimiskáját legyen kénytelen bámulni. Az ember örüljön, hogy csak a marhacsorda látja a képét, ő maga azonban nem!

Szavaiban volt némi igazság.

A riporter gépkocsija tetszett neki a legjobban.

— Végre valami — örvendezett, — amivel lefőzhetjük a teheneket. Idáig folyton én maradtam alul, ha szaladnunk kellett. Ezzel a mozgó, morgó szekérral viszont már én lennék az igazi vezér a csordában.

Fred mindezt hűségesen leadta rádióan a „New York Picpuc”-nak, repülőpostával megküldte a fényképeket, a többit a lap intézte el. Bill Smith neve beszédtema lett az USA-ban, a rádiók intervjút csináltak vele, élelmes gyárak gyorsan ezüsttisztítószert és légypapírt neveztek el róla és ez az új tangó lett a legdivatosabb táncger:

„Érdekes, én nem vagyok érdekes. Híresnek lenni nem érdemes, hello, my darling, sőt...”

A „New York Picpuc” közölni kezdte „Egy szürke élet” címmel Bill visszaemlékezéseit. A lap példányszáma naponta másfélmillióval emelkedett, amelyet nem befolyásolt az sem, hogy a kitálalt történetet elejétől végéig Fred Morris írta. Hajdani főszerkesztője tajtékzott dühében, ami még a tiszteletdíjnál is jobban esett az ügyes riporter szívének.

A „Continental Hotel”, amelynek luxus lakosztályában helyezték el „Amerika legkevésbé érdekes emberét”, zsúfolásig megtelt unatkozó dollármilliomosokkal s ezek unatkozó leányival.

Bill a „Nem vagyok érdekes...” kezdetű tangót gramofonba énekelte és bár semmi hangja sem volt, egy hónap alatt 86 millió lemezt vásároltak meg a szónációra éhes zenkik.

Billt lefényképezték Marlene Dietrichhel, Lindbergh ezredessel, a kanadai ötosikrekel együtt, tehenek és baseball játékosok körében, a

Niagara-vízesés előtt, a „Queen Mary” fedélzetén, bórndrágban, uszótörökben, frakkban, síkosztűmben, ülve, állva, fekvve, szivarozva, márkáronyevés közben, fagylatot szopogatva és a Yellowstone-park medvei között.

„A Radio Broadcasting” minden vasárnapi műsorán humoros csevegést tartott, a Metro cowboy-filmet csinált vele és San Francisco legnagyobb szimpadin háromszázszor játszották el személyes felleptével „A tehen fület eszik” c. farmerrevüt.

Azután egyszerre vége lett hírnevének.

Fred Morris ekkor már az „Aranyhalakkal Vidámsuk Fel Életünket” jellegű mozgalmat hirdette lapjában, új jazzlágert került forgalomba, felfedeztek egy orrhangu énekest, nagy filmje megbukott s a rádióban pösze kiselány foglalta el helyét. Bill egy napon teljesen egegydül maradt. Menyasszonya megúnta a paraszti beszédű fickót s inkább egy tenniszbajnoknak nyújtotta kezét, aki remekül táncolt, nyakalta a koktélt és gyügöve tudta hazudni a szerelmet.

Bill Smithről már borotvaszappant sem neveztek el!

— Jaj, most mit csináljunk? — kérdezte tőle kétségbeesetten menedzser, aki ötszázhuszezer dollárt kerestett rajta tisztán.

— Kezdem előlről, újra! — nevetett Bill. — Unom már a félbolondokat.

Két nap múlva elhagyott csapat-papot.

Visszatért Coloradóba. Töltőtollát és autóját sem vitte magával, csak egy új bórndrágot, amire nagy szükség van a bogáncsos, tövises fensíkon. Boldogan kopogtatott be Sam-hez, a tehenfelügyelőhöz:

— Hazajöttem, hozzátok! Ez az igazi élet, nem az a másik!

Sam nagy tisztelettel emelte meg hatalmas kalapját:

— Köszönjük szíves látogatását, Mr. Smith. Hallottunk róla, hogy milyen híres ember lett s örülünk neki. Bizony, itt már régen betöltöttük helyét, nem is való a pásztorkodás az ilyen kiváló férfioh. Gondoljon ránk mindig szeretettel, soha sem fogjuk elfelejteni.

Azzal hajlongva bement faházába. Bill szelűtöten nézett utána.

Nem értette ugyan egészen, de érezte, hogy valami rettenetes történt vele: már a tehenek sem fogadják vissza maguk közé...

A tudomány fel akarja támasztani a több ezer éves mumiákat is

Érdekes kísérleteket folytat mostanában egy argentinai orvostanár. Kutatási problémája az emberi szövet ellenállóképesége. Bizonyos oldatok segítségével ugyanis sikerült neki még súlyosan károsodott szöveteket is tovább tenyészteni. E szövettenyészési vizsgálatok során kitűnt, hogy az olyan mérgek, amelyek nem oldják a szövetet, nem tudják ezekben tovább sarjadzását mekádályozni. Erre csak 200 fok Celsius hőmérséklet volt képes. A háziyul szerzhartyájának ellentálló erejét például százkilencven fokban állapította meg. A sterilizátor, amelyben a sebészeti osztályok fehérműtét és műszereit csírátlanítják, nem tudja elpusztítani az emberi szövetet, de a legerősebb formol és szublimát oldatok sem.

Eme tudományos felismerések birtokában azután az orvostanár Argentína északnyugati hegyvidékére utazott, ahol a száraz levegő az inkák előtti indiántörzsek hulláit múmiává száradtan megőrizte. Akadtak hatszáz éves tetemek is a mélyen földalatti barlangokban. És ime, a kísérletek tényleg igazolták, hogy a többszáz éves tetemek szövetei mind csírázásnak indultak. Hasonló volt az eredmény, amikor az argentinai múzeumokban őrzött egyiptomi múmiákra került a sor. Ezek a múmiák az első dinasztia idejéből származnak, tehát legalább ötezer évesek. Az eredmény ugyanaz volt. Emé kísérletek szerint tehát a több ezer éves tetemekben az élet csak alszik, amint a sejtek szerepe ezt bizonyítja.

Milyen csodálatos erők azok, amelyek a szövetek molekuláit arra kényszerítik, hogy differenciálódjanak, ahogy a szakemberek mondják és sejtanyagvak alakuljanak ki, tehát olyan elemek, amelyeket sem méreg, sem hő, sem az idő vasfoga ki nem kezdhet? Megmagyarázhatatlan rejtély ez. De a szakember előtt hihetetlennek tűnő ez a folyamat tizenkét múmián olyan követ-

keztesen zajlott le, hogy tudományos szempontból teljesen igazoltnak vehető. Egyesek már arról álmodoznak, hogy eljöhet az idő, mikor a sokezer éves múmiákat is életre lehet majd támasztani mélyeséges álmukból.

Szép volna és mindenkéféltt határtalanul érdekes, ha ezt megérhetnénk. Milyen nagyszerűn tudna nekünk elporladt világok életéről beszámolni egy-egy feltámadt fáraó. Feledés ködjébe tűnt korokról beszélne, amelyeket oly mélyeségesen érdekes volna újból felfedezni egész társadalmi, etikai, szociális és metafizikai tartalmakkal. Csodálatos volna teljes szélességében megismerni mindezt, ahogyan maga az ötezer év előtti ember mondaná el előszóval.

Arról azonban né is álmodjunk, hogy ilyesmi megtörténhetik, mert aki egyszer meghalt, az végérvényesen meghalt. Legfeljebb a végítélet napján találkozhatunk újra azokkal, akiket egyszer sírba tettek. Hogy is támadhatnának fel különösképpen a múmiák, amelyeket haláluk után belső részeiktől megfosztottak, kizsigereztek. Nem! Beláthatatlan nagy dolgokat fedezhet fel még a tudomány, jöhetnek még kísérletek, amelyek még nagyobb csodálkozást válthatnak ki belőlünk, mint az eddigiek, de ezeknek a kutató eredményeknek megvan a pontos határak. Mindig innen maradnak a halál kapuján.

Ami azon túl van, az örök, nagy titok. Ember még nem járt ott és nem akadt ember, aki onnan vissza tudott volna jönni. Előttünk is nagy ismeretlenség és mögöttünk is az értelmünkkel át nem világítható semmi. Folytassuk tehát csak bátran a mindennemű tudományos kísérleteket, de hagyjuk a múmiákat aludni. Mert hiába őrizte meg a gógós balzsam halvány körvonalaikat, azért ezek sem mások, mint a millió és millió temető lakói, akik porból jöttek és porrá lettek. (Flaneur)

Amerika az „arany” középuton

Nem akar beavatkozni, de elszigetelődni sem. — „Japánnal szemben már elkétségünk” mondotta egy amerikai bankár. — A pánamerikanizmus

Az Amerikai Egyesült Államok külpolitikája a most végehez közeledő háborús esztendő három szempont irányította:

1. a beavatkozás vagy elszigetelődés egymással ellentétes álláspontja; 2. Közép- és Dél-Amerika köztársaságaival szorosabb politikai és gazdasági kapcsolatok kiépítése; 3. a Távokletet területi status quójának megbolygatása, különösen, ha ez az európai háborús helyzet közvetlen következményeként következne be.

Az első kérdéscsoport: beavatkozzék-e az Egyesült Államok az európai háborúba vagy mindenáron megőrizze az elszigetelődés és távolállás politikáját, mindenki kérdése Amerikán. Ehhez a kérdéshez mindenki hozzászól. Társaságban, gyűléseken; vasúti utazásokon megmerkedők beszélgetésük első öt percében már ebből vitatkoznak.

„Tartsátok távol Amerikától a háborút” — mondotta Lindbergh a soldiersfieldi gyűlésen. A napokidején, az 1938. késő őszen támadt erős szemellenes érzelmi hullám idején, rossz néven vették tőle németországi látogatását és kérését, hogy ösztönözze a német barátságát. De Lindberghet elsősorban a német légi hadsereg félelmetes ütemű fejlődése bírta rá a komet munkát és szervező erőt megcsodáló nyilatkozataira, cikkeire, előadásaira és ebben a tekintetben állítással a tények ugyancsak igazolták. Ezért hallgatták meg most és ezért volt olyan nagy visszhangja annak, amit mondott.

Borah szenátor Idaho államból, a középnyugatról való volt. Az Európától, sőt lényegében a nyugati hemiszférán kívül az egész világot elszigetelődést kívánó álláspont eléggé általános ma is Chicagótól és St. Louistól nyugatra és a déli államok legnagyobb részében. Az igazabb amerikai álláspont mégis inkább Lindbergh beavatkozásellenes, de az elszigetelődést károsnak tartó szempontja képviselője.

Egy kicsit népszerű formulázással azt lehetne mondani, hogy Amerikára, ami a beavatkozás kérdését illeti, a vitam és sanguinem forítottját lehet elmondani. Az avent, a zabukat, gazdasági segédforrásait, természetesen, ha lehet, azt is jó pénzért, szívesen rendelkezésükre ajánlanák egy megszorult és bajbakerült Nagybritanniának. De pillantig sem szerepeltek tovább a fórumon olyan amerikai politikus, aki nyíltan hirdeté, hogy Amerikának megégyeszer véráldozatot kell hoznia, bármilyen európai érdek megvédelmezésére. Roosevelt először híres formulája, a short of wao mindent a háborúig elmenőleg, de semmiesetre sem a háborúba való beavatkozással: máig is változatlanul kifejezi az amerikai közvéleménynek a lényegében csodálatos módon egységes felfogását.

JAPÁNNAL NEM FEGYVERREL SZÁLLNAK SZEMBE

A távolkeleti kérdésben, hogy előbb erről a harmadiknak felsorolt kérdésről szóljunk, néhez is volna politikai, katonai és gazdasági kérdésekben való, legalább alapvető tudás nélkül véleményét nyilvánítani.

A hivatalos washingtoni álláspont jól ismert: az Egyesült Államok nem nézék érdektelenül, ha lényeges területváltozások történnének az európai háborúban résztvevő vagy abba belesodródó nézetek keletkezési birtokain. A hivatalos nyilatkozatok pontosan meg is mondják, miről van szó: az Egyesült Államok két fontos nyersanyagszükségletét, a nyers gumit és a cinket, legnagyobb részét a holland-indiai szigetektől szerzi be és így nem nézheti közömbösen, mi lesz ezeknek a területeknek a további sorsa.

De ez az állásfoglalás még nagyon messze van attól, hogy Japánnal a keletázsiai gyarmatterületek birtoklása miatt az Egyesült Államok háborút kezdjen. Ilyen tisztán imperialista háborút nemcsak az Egyesült Államok közvéleménye nem hagyja jóvá, hanem a mostanában olyan sokat és olyan könnyen ócsárolt volta ellenére is, demokratikus jellegénél fogva nem vállalná semmiféle összetételű amerikai kormányzat sem.

A ROOSEVELT KÜLPOLITIKA LÉNYEGE

Az Egyesült Államok külpolitikájának súlypontja nem az amerikai kontinensen kívül van,

hanem magára Amerikára esik. Ez az, amit nyugodtan nevezhetünk amerikai tengelypolitikának észak-dél irányban. Washington és Buenos Aires között.

Külpolitikában a Roosevelt-uralom új korszakot kezdő és minden jel szerint maradandónak látszó alkotása éppen ezen a téren történt. Nem is annyira csak Roosevelt elnöknek, mint leghűségesebb munkatársának, Cordell Hull külügyi államtitkárnak legzemélyesebb érdeme volt, hogy az amerikai Monroe-elvnek sikerült új tartalmat adni. A békés eszközökkel érvényesíteni akaró revizionizmuson kívül a pánamerikai irányzatban van ma a világpolitika nagy nem-

Finnország az újjáépítés útján

Ahol már nincsen szükség földreformra

Még élénk emlékeztetünkben van; Salla, Petsamo, Soumussalmi, Latookka-tó és a Mannerheim-vonal, amelyről csak a háború végén derült ki, hogy nem beton és acél voltak az alkotóelemei, hanem ennel is erősebb anyagból készültek: a finn nevelés és a finn szabadságszeretetből... Azután, emlékeztünk arra is: jött március 13: a moszkvai béke és vele Finnország elvesztette Viipurit és Karéliát.

Mindennek immár fél éve. Május 20-án eltemették Lappeenrantaiban a háború utolsó halottait: 487 hősi halott együttes temetése volt az utolsó nagy temetés a Saimaa-parti üdülőhelyen és a nagy temetés után hozzákezdhetett a finn nemzet a hihetetlennek látszó munkához: a háború romjainak eltakarításához.

AZ ELPUSZTULT ORSZÁG

Mert a háború elképzelhetetlen veszteségeket okozott az északi testvérnépnek.

Halottakban a 180.000 főből álló kis hadsereg elvesztett 26.400 hőst — köztük 1300 Lotfát! 180 repülőgépből megmaradt összesen 14.

Teljesen megszűnt a háború alatt a legfőbb finn ipar: a fakitermelő ipar. Teljesen megszűnt a dohányipar: a Pietarsaariiban, Turkuban és Helsinki-ben lévő három dohánygyárat használatlaná bombázták az oroszok...; teljesen megszűnt az érc- és nikkeltányáipar a Petsamo-környéki harcok miatt...; teljesen megszűnt a finn repülőgép- és gépkocsipar a Tampereban levő gyárnak leégése következtében...

Elpusztult a vasúti felszerelés 70 százaléka és a hét működő rádióállomás közül öt volt kénytelen beszüntetni működését...

Egyes városok ma is romhalmazok: a Saimaa partján lévő Lapeenrantaiban, a finn Balatonfűréden, Mannerheim és Kaillió nyári üdülőhelyén 1604 kis gyönyörűségi ház, sárga, zöld, és kék színekben játszó faház közül 1250 hevert romokban a háború végén, Ensóban pedig 980 házból 600... Igen! A most kiadott hivatalos kimutatás szerint a finn nemzetnek még a tél beállta előtt 24 ezer lakóházat kellett teljesen újjáépíteni, hogy a lakosságnak jelenleg fedél nélkül maradt része ne maradjon lakás nélkül a nagy hidegek idejére...

Az újjáépítés nehéz munkáját hosszú ideig hátráltatta egyrészt az a tény, hogy Karéliából mintegy 450.000 finn menekült át az oroszokhoz — legnagyobb részük csak a pusztá életét megmentve —, másrészt pedig, hogy a kicsiny ország a jelenlegi európai zavarok miatt kénytelen volt hatalmas költséggel minden fegyverfogható emberét mozgósítás alatt tartani egész augusztus 1-ig, amikor is az északi helyzet megszilárdulása következtében a leszerelést végre lehetett hajtani...

AZ ORSZÁG ÚJJÁÉPÍTÉSE

Az újjáépítés első feladata volt a háború alatt használatlaná tett kikutató rongálásainak helyreállítása, hogy a háború idején annyira nélkülözött élelmiszerbevitel megindulhasson.

A háború alatt Finnországban főzélékfélét nem lehetett kapni és hiába kínált az ember bármilyen pénzt édes tésztaféléért,

zetek sorsát irányító erői között a legtöbb építő tartalom, a legtöbb pozitív és egyesgyedül csak békés úton érvényesíteni kívánó alkotási vágy.

A PÁNAMERIKANIZMUS

A pánamerikai fejlődés gyors mozgásba lendülésének a nyugati hemiszférán kívüli háború és bizonytalanság pillanatnyi előnyt jelent. A májusban Washingtonban tartott tudományos pánamerikai kongresszus a fejlődésnek, a terjeszkedésnek olyan lehetőségeit tárta fel, amelyek más, szerencsétlenebb sorsú földrészek háborús nyomorúságaitól függetlenül szinte időtlen-időig munkát adhatnak minden munkás kéznek Amerikában, ha a szervezés munkája a gazdasági és természettudományokban jártas szakemberek tervel és utasítással szerint megindulhat.

Ez a lényege annak, amit amerikai tengelypolitikának lehet nevezni. Ebben a pozitív tartalommal teli politikai és gazdasági célkitűzésben kell keresni és lehet megtalálni az amerikai politikai élet lényegét és nem abban, hogy mit szólnak Amerikában az európai háborúhoz vagy hogy hadat üzen-e és vajjon mikor Japánnak az Egyesült Államok.

a 40 fokos hidegben, legfeljebb fagyfoltot tudtak adni a finn vendéglők,

mert lisztből csak a legfeketébb rozsliszt volt kapható, és a belőle készült furcsa, fekete finn kenyér, amelynek láttára az ember hajszála az égnek meredt...

A kikötők helyreállítása után megindult a külföldi kereskedelmi kapcsolatok felvétele, — elsősorban Németországgal, majd Svédországgal, Norvégiával és a kis balti államok jöttek sorra, végül pedig Oroszországgal állították helyre a legteljesebb kereskedelmi jóviszonyt.

(A békekötés óta finn bizottság tartózkodik Moszkvában, amely állandó kapcsolatot tart fenn a Szovjettel.)

AZ ALLAM GONDOSKODIK A MENEKÜLTEKRŐL

Míg kifelé a finn kormányzat teljes sikerrel vet fel a régi összeköttetéseket, befelé erőlyes rendszabályokkal rendezte a helyzetet. A fontosabb élelmiszerekre a kormány bevezetette a jegyzendszert és elrendelte, hogy minden megművelhető földterület bizonyos hányadát főzélékfélével kell beültetni. Helyreállították a rendes vasúti-, légi-, hajó-, posta-forgalmat és állami segítséggel hozzáálltak a romok eltakarításához. Érdekes és egyedülálló ezen a téren a finn példa:

a háború minden károsodását közpénzen teszik jóvá...

Erre a célra a háború utáni költségvetés 30 milliárd finn márkát, mintegy 900 millió lelt állított be, amelyre a fedezetet részben az alkohol és dohány árának 200 százalékos, valamint az egyes adóemnek progresszív úton való erős felemeléséből teremtik elő.

Az erős adóemelés annál is inkább szükséges volt, mert

a 450 ezer menekült ellátása, munkához, műhelyhez és földhöz juttatása a finn nemzetgyűlés határozata alapján szintén teljesen állami feladat!

A menekültek közül 30 ezer iparos és kereskedőcsaládot a már meglévő Osuuskappua O. Y. szervezetekhez osztották szét a különböző községekbe és ilyen módon biztosították megélhetésüket.

NEMZETI ALDOZATKÉSZSÉG

Súlyosabb gond volt az 55.000 földművescsalád földdel való ellátása. Ezt a radikális földreformmal akarták véghezvinni, azonban a földreform előkészület alatt kiderült, hogy erre semmi szükség nincs, mert

a finn földbirtokosztály hivatásuk magaslatán álló egyházi és világi tagjai önkéntes felajánlások útján juttatták 25.000 családnak 7 hektár szántó és 8 hektár erdőből álló telket a menekültek részére megváltható bérlet formájában.

A még hátralévő 30.000 család földdel való ellátása sem ütközik nehézségekbe és ezért a finn kormány eltekintett a különben is teljesen szociális módon elosztott földbirtokállomány újabb erőszakos rendezésétől...

Finnország tudjuk, nagy tetteket vitt véghez a háborúban, de amint látjuk: a békében is hírad önmagához...

A. L.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünneppapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánoknak havonta nyolcvan lej, negyedévre 230 lej, félévre 450 lej, egész évre 900 lej. Nyugdíjasoknak házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lej, negyedévre 200 lej, félévre 400 lej, egész évre 800 lej. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lej kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

23-10 és este 10 óra után: 28-15.

Dolgozatjavítás

OLAH GÁBOR VERSE

Egy kis deák dolgozatát javított, „Önéletrajzot” íratott vele. Előszavában őszintén bevallja: Bizony sokat főtt rajta a feje.

Alá-aláhúzó csekély hibákat, Az I fölébe pontokat rakok. Kipettyegtetve a fehér barázdán Ragyognak így pirosló csillagok.

Amint tovább-tovább visz röpké szárnyán A kis deák beszédes bánata: Ritkulnak a pirosló tintapettyek, És hangosabb lesz a betűk szava:

„Apám silksztott s elszökött... Anyámra Hét apró gyermek gondja rászakadt. Az emberek nem álltak szóba velünk, El is temettek, mint halottakat.

Anyám, szegény, átkozta azt az órát, Melyben apámmal esküt esküdött. És kezdtük újra koldus életünket Leírhatatlan szenvedés között.

Tanulni vágytam, mert tanulni oly szép! De nem segített rajtam irgalom! Ez esztendő utolsó drága évem, Jövőre már — hej, másutt folytatom...

Kérem, tanár úr, hogyha össze-vissza Dülöngnek füzetemben a sorok: Ne tessék érte nagyon haragudni, Mert fáj a szívem, ha rá gondolok...

Hosszan merengek a sötét betűkön, Szememre fátolt bánat könnye fest, Aztán lehajtván homlokom kezemre, Söhajtván írom be a nagy „felest”.

— Alkalmazottakra és munkásokra kivettelt huszonöt ezrelékes hozzájárulás felhasználása. Az alkalmazottak és munkások fizetéséből huszonöt ezrelék hozzájárulást vonnak le, amely a törvény szerint kizárólag a céhek javára fordítható. A Temes tartományi magánalkalmazottak céhe most a bucarestii céhközponttól értesítést kapott, amely szerint a munkügyi miniszter még nem intézkedett a levont ezrelékek felhasználásáról. A köztársaság hangsúlyozza, hogy a huszonöt ezrelék levonása nem jósítja fel a céh tagjait a tagsági díj fizetésének megtagadására.

— Felhívás az átengedett területek tanáraihoz és diákjaihoz. Bucurestiből jelentik: A közoktatási ügyi miniszter felhívja azokat a tanárokat és órákat, akik elhagyják a magyaroknak átengedett erdélyi területeket, hogy számukra jelentkezési helyeket létesítettek. A középiskolai tanárok a bucarestii Sfântul Sava kollégiumban, a tanárnők a Școala Centrala de Fete, a diákok a Liceul Georgehe Lazar és a diáklányok a Ggina Maria leányiskolában tartoznak címüket és adataikat ajánlott levélben, vagy táviratilag bejelenteni annak a helynek megjelölésével, ahol elköltözésük után letelepedtek.

— Elhunyt híres olasz művész. Ferraraból jelentik: Giulio Gatti Casazza, olasz származású művész, a newyorki Metropolitan operaház hosszú esztendőikön át működött igazgatója ma 76 éves korában elhunyt.

(—) Panaszok a cukorelosztás miatt. A temesi Kereskedelmi Testület Szövetsége tegnap délelőtt küldöttséget vezetett Marta Alexandru dr. királyi helytartó elé és kérte, hogy a cukorelosztás a kereskedők között pártatlanul és helyes arányban menjen végbe, mivel az utóbbi időben erre vonatkozólag számos panasz érkezett az egyes kereskedelmi testületekhez. Marta Alexandru dr. királyi helytartó megígérte, hogy a méltányos kérelem teljesítése érdekében megteszi a szükséges lépéseket.

— Gazdasági tárgyalások Németország és az északi államok között. Berlinből jelentik: Nagy fontosságú gazdasági tárgyalások voltak Berlinben Németország, Svédország, Norvégia és Finnország képviselői között a Birodalom részéről eszközöndő „papirpép” kivitel tárgyában. Az elvi megállapodás már megtörtént az érdekelt államok között é tárgyalás és a részletes megállapodás kidolgozására Stockholmba hívnak össze közelebről konferenciát.

(—) Forgalmi baleset. Jójárt Péter kocsija az Erzsébetvárosban összeütközött az egyik szikvizgyár kocsiával. A karambol következtében Jójárt Péter felesége leesett a kocsiról és a ballabát törte.

— Tömeghalál Amerikában egy nemzeti ünnepen. Newyorkból jelentik: A múlt hét végi nemzeti ünnep alkalmából az amerikaiak wekendjüket meghosszabbították. A falvakban és a tengerpartokon töltötték a szombatot, vasárnapot és hétfőt. Ennek a kivételosen hosszú hétvégi pihenők több halálos áldozata volt. Csúpan 221 ember autószerencsétlenség következtében vesztette életét. Más szerencsétlenségek következtében adódott halálos áldozatok száma 400 főt tett ki.

— Angliában katasztrófális a fémhiány. Londonból Genfhez érkezett megbízható jelentések szerint Angliában hihetetlen méreteket öltött a vas és bronzhiány. Most a történelmi műemlékeket is fel kell használni hadicélokra és így az elmúlt napokban a híres Bellrofon-i ágyúkat, melyeket Napoleon adományozott Belgium legyőzése után Nagybritanniának ugyancsak be kellett olvasztani.

IRODAKIKÉPZÉS

A beiratások megkezdődtek

Engelmann G.
gyors- és gépiró szakiskola

FIGYELEM! IV. Str. Bonnaz 4.

TELEFON 42-81 sz.

(=) Kevés az ételolaj. A városi polgármesteri hivatal a nemzetgazdasági minisztérium értesítése alapján közli, hogy az idén a napraforgómag termelése jelentősen kevesebb és ennél fogva az olajtermelés is lényegesen apadt. A fogyasztó közönség ennélfogva igyekezzék a hiányt vagy állati zsírral, vagy pedig külföldi olajjal pótolni.

— A bécsi vásár nagy sikere. Bécsből jelentik: A két napja megnyitott bécsi vásár várakozáson felüli sikert mutat. Eddig száz ezer ember látogatta a vásárt és az üzletkötések máris nagy arányúak. Különösen nagy érdeklődés mutatkozik a textil, elektrotechnika, gazdasági gépek és autómobil csoportok iránt. A vásárral egyidőben konferenciákat tartanak, amelyben Németország és Délkelet-Európa közgazdasági kapcsolatait tárgyalják meg. Holnap Cornateanu volt földművelésügyi miniszter a „román földművesgazdálkodás” tart előadást. Kedden avatja fel Baldur von Schirach a japán kiállító pavilont, amely Japán egész közgazdasági és ipari termelését feltünteti.

— Oriási hóviharak Boszniában és Montenegróban. Belgrádból jelentik: Boszniában, Montenegróban és a Szandzsakban hatalmas hóviharak voltak. A leesett hómennyiség sok helyütt meghaladta a 20 centimétert. Vannak vidékek, ahol még a betakarítást sem tudták bevégezni és így sok helyütt komoly veszélyben van a lakosság élelmiszerellátása.

(—) Adományok a szülőotthon javára. A létesülő magyar szülőotthon és csecsemőgondozó javára a Magyar Népközlöny irodájában a következő összegeket adományozták: özv. G. L. 100, K. I. 100, G. S. 1000, L. H. 200 lei. További adományok úgy a népközlöny irodában, mint a Déli Hírlap kiadóhivatalában adhatók le.

A filmcsillagok mellékeresete

A filmcsillagok nagyon sokat keresnek mellékesen. Fényképeket felhasználják fogkrém, szappan és megymás hirdetésekben s természetesen a a hirdető cégeknek ezt meg kell fizetniük. A filmcsillagok legjobboldalmazóbb melléfkoglalkozása azonban a rádiószereplés. Az amerikai rádióvállalatok szinte fantasztikus összegeket fizetnek a filmcsillagoknak. Eddie Canter, a híres kómikus például most kötött hosszú időre szóló szerződést. A szerződés szerint Eddie Cantor köteles minden héten 1 órán keresztül szerepelni a rádióban s ezért hetenkint 15.000 dollárt kap. Eddie Cantor nem egyedül adja elő számait a rádióban, külön rádiótársulata van, úgy hogy a 15.000 dollár nem teljesen az övé de ha partnereit kifizeti, még akkor is marad számára tisztán 10.000 dollár. Hetenkint!

Grace Moore fellépésenkint 2500 dollárt kap az amerikai rádióvállalatoktól. Clark Gable Marlene Dietrich-hel lépett fel egyidőben (érdekesség: filmen még nem szerepeltek együtt!) s a közös fellépés ideje alatt Gable 3500, Dietrich 5000 dollárt kapott fellépésenkint.

Érdekes, hogy az operaénekeseket nem fizetik olyan jól, mint a moziénekeseket, ha azonban az operaénekes filmen is szokott szerepelni, akkor már valamivel többet kap. Így például Lawrence Tibbett a világhírű baritonista 2500 dollárt kap fellépésenkint, Joan Crawford egy-egy rádiószereplés után 3500, Claudette Colbert meg 5000 dollárral gazdagabb. Ezt a felsorolást lehetne még egy darabig folytatni, de meg kell jegyezni, hogy csak annak ilyen csinos összegeket az amerikai rádióvállalatoktól, kik igazi csillagok. Akadnak Hollywoodban is nagyon sokan olyanok, akik 5-10 dollárral is megelégszenek rádiófellépésenkint. Ezek azonban csak egyszerű statiszták. Egyszer, majd ha felragyog az ő csillaguk is, akkor duplán ragyog fel: a film-műteremben és ugyanakkor a rádió-studiókban is.

(—) Turnu-Severinbe helyezték át az adakalehi ipari léánygimnáziumot. Az Ada-Kaleh szigetén levő ipari léánygimnáziumot szeptember elsejével Turnu-Severinbe helyezték át és egyesítették az ottani ipari léánygimnáziummal.

(—) Eltűnt nő. A temesvári rendőrség bejelentette, hogy Kovács Johanna, Bogdanesti ut 88 szám alatti lakosnő eltűnt a lakásáról. Felkutatására megindult a nyomozás.

— MEG MOST IS AZ ÖLEBEK A FONTOSABB? A Német Távirati Iroda jelenti: A nemzeti szocialista légi haderő sikerei egyre jobban éreztetik hatásukat a szigetországban. A közvélemény észleltétőleg fel van háborodva a Daily Herald azon legutóbbi cikke miatt, amelyben a nagy angol munkáspárti lap még mindig a végső győzelemről ír. Ezzel szemben — mondják — most már száguldó iramban erősödik a támadások ereje és hogy hová fejlődik, azt nem lehet tudni. Jobb lenne, ha a lakossággal közölnék a valóságot, bár ezt úgy látszik — hangsúlyozzák — most már csak Hitler kancellár ismeri. A lakosság és a közvélemény elkeseredésére jellemző, a Daily Sketch azon cikke, amelyben felháborodással ír arról, hogy a lordok kutyaóvóhelyeket építettek, ahelyett, hogy a polgári óvóhelyek költségeire nagyobb összeget áldoztak volna. A lap megjegyzi, hogy a munkanélküli asszonyok száma rövid két hét alatt 56 ezerről 314 ezerre emelkedett, a lordok tehát jobban tennék, ha ezeken a munkanélkülieken segítenének, ahelyett, hogy ölebeiket részesítenék embereket megillető menedékekben.

(—) Éjszakai támadás. Pimmel Nicolae harmincnyolc éves újkisodai lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek a Fröhl-uccában megtámadták és megverték.

Az angol kód dicsérete

A Daily Express egyik kis vezércikkében olvassuk:

„Kód Angliában. Kellemtelen sok polgár torkának, kényelmetlen a közlekedési késedelmek miatt. De kedves is, mert sajátos szépséget tár a szem elé. Ha jó tudód van és mélyen lélegzel, könnyen megérsz a kódban. Tekintsd hát a változatosság egyik részének, ami az angol életet kedves teszi. A kódnek saját mágiaja van. Titokzatosabbá válik a világ. Az épületek különös pompába burkolóznak. A közönséges és csúf dolgok átalakulnak, vagy eltűnnek. S mindenki, aki a kódbe kerül, úgy érzi, hogy elmenekült a világból. Ez a vagy benne van minden emberi szívben. Mindnyájan szeretnénk megszökni az életből. A kód segíti ezt az illúziót. Ne szidd tehát szürke őszi vendégünköt.”

Egy kis leánysziv megható együttérése

Az anyja által elhagyott kicsi Kovács Etuskának a Déli Hírlap Holló Benedek János erzsébetvári háztulajdonos és a felesége személyében új szülők szerzett. Kovács Etuskát az új szülők szeretettel, dédelgetik, jó helyen van és nem szenved semmi hiányt.

A leányka sorsa sokakat meghatott. Megdobt egy gátaljai kisleány szíve is és elhatározta, hogy Kovács Etuska új szülőihez levelet ír, de mert nem tudta azok címét, levelet a szerkesztőségbe küldte a következő sorok kíséretében:

— Igen tisztelt szerkesztő úr! Nem tudom Kovács Etuska új apjának címét, ezért kérem, adják nekem a levelemet.

Mi pedig ezennel átadjuk a levelet a nagy nyíltság előtt Kovács Etuska új szülőinek. Azért választjuk ezt az utat, hadd lássa mindenki, hogy egy szegény gyermek esete mennyire megindította szívét egy másik magyar gyermeknek, aki abban a szerencsés helyzetben van, hogy édes szülői vannak. A levél így szól:

— Igen tisztelt Holló úr! Ne lepődjön meg, hogy egy ismeretlenlől kap levelet. Az elmúlt napokban sirva olvastam a kis Etuska történetét a Déli Hírlapban, amelynek kis olvasója vagyok. Így éreztem mindent a drága kis Etuskáról és nekem nagyon fájt, hogy egy csöpp lélek nem maradhatott a szülőinél és hogy nem élvezheti később az igazi szülők szeretetét. De most önök ne gondolják, enedek bácsi, hogy én talán félek, hogy Etuskát fősből nem úgy fogják szeretni. Ó, nem! Sőt nem vagyok hálát adni az Istennek, hogy Etuskának van otthona, gondviselője, tanítója stb., mert egy gyermeknek nagyon sokra van szüksége, míg felnő. Etuska is hat-hét év múlva, ha a jó Isten akarja, felnőtt és akkor már segíteni fog a házi munkában anyukájának, lehet, hogy majd az apukájának is. Később, majd ha múlik az idő, maguk megöregsznek, Etuska pedig teljesen felnőtt és akkor ő lesz a maguk megásmása. Majd akkor gondoskodni fog róla, hogy megéledjen a maguk jószágát, mert igazán szép dolog, hogy ilyen jó módban felnevelik Etuskát. Most már kérem a jó Istenet, fizesse meg maguknak azt a jó cselekedetet, amiért Etuskát szépen felnevelik. Rózsika, gátaljai kisleány.

(—) **ÜRES LAKÁSOK BEJELENTESE.** A polgármesteri hivatal felhívja az ingatlan tulajdonosokat, hogy a kerületi telekbíróóságokon sürgősen jelentsek be a házaikban levő szabad és bérbe nem adott lakásokat. Bejelentendő, hogy az egyes lakások hány szobából állanak, milyen mellékhelyiségek tartoznak azokhoz és mennyi azoknak a bére. Bejelentendők a bérbeadásra kerülő szobák is azok lakbérével együtt. A bejelentés alkalmával közölni kell az utcát és a házszámot is.

(—) A betegsegélyző pénztár átköltöztött új otthonába. A temesvári betegsegélyző pénztár öt éreces új palotája hónapok előtt elkészült és a múlt héten befejezték a berendezési munkálatokat is. Az intézmény most már begyapart régi házából átköltöztött új palotájába. A földszinten van a gyógyszerár és nagy váróterem, az első, második és harmadik emeleten vannak a különböző orvosi rendelők betegsegély szerint, a negyedik emeleten helyezték el az adminisztrációs irodákat, az ötödiken pedig az igazgatóság és műszaki osztály székel. A betegsegélyző pénztár eddigi épületében tüdőbetegségeket rendeznek be.

(—) Dentist Götzl szabadságáról hazakereszt és újból rendel. I., Str. Paris 2. Telefon: 40—95.

Történelmi adomák

Douglas Jerrold (1803—1857) angol író rossz viszonyban volt egyik szomszédjával. Egy napon egyik barátja beszélt neki erről a szomszédjáról és azt mondta róla, hogy annak az embernek az arcára van írva, hogy „becsületes ember.”

— Hm — felelte Jerrold —, akkor az a toll, mellyel azt odaírták, igen rosszul volt megvágyva.

(—) Halálozások. Az anyakönyvi hivatalban a következő halálozást jelentették be: Andriene Platt Juliánna negyven éves.

(—) A liszt és kenyér ár nem változik. A főpolgármesteri hivatal előterjesztésére tudvalevőleg a liszt és kenyér árának megállapítása tíz naponként történik. Miután a tíz nap lejárt, a város ármegállapító bizottsága javaslatot dolgozott ki arra vonatkozólag, hogy a liszt és kenyér jelenlegi árában ne történjék változás. A királyi helytartóság mellett működő árelenőrző bizottság ma délbén tízenkét órakor Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár elnöklete alatt tartandó ülésen foglalkozik a város javaslatával.

A belvárosi zsidó temető rejtélyes halottja

Oszlásnak indult férfitestet találtak egy bokor tövében

A belvárosi zsidó temető gondnokának alkalmazottja, aki a sírokat gondozza, munkája közben a temető elhagyott részében az egyik bokor alatt egy férfi holttestére bukkant. A gondnok értesítette a rendőrséget, és az ügyészséget, amely elrendelte a nyomozást. A rendőrség részéről Glajaru és Adamescu komiszárusok, az ügyészség részéről pedig Soreanu ügyész jelent meg a temetőben. A hatósági bizottság megállapította, hogy

a cipőnélküli férfi holtteste három-négy napig fektühetett a bokor alatt, mert már oszlásnak indult.

A halott ruhájának zsebében megtalált személyazonossági igazolvány szerint a férfi Balázs Miksa ötven éves temesvári lakossal azonos. Az oszlásnak indult holttesten kiálló sérülések nyomait nem lehetett megállapítani és ezért a halál okának megállapítására elrendelték a boncolást. Ez fogja tisztázni azt, hogy gyilkosság, vagy öngyilkosság történt-e? A holttestet ugyanis szinte elrejtve, egy sűrű bokor alatt találták meg és

ezért felmerült a gyanú, hogy esetleg bűntény történt. Viszont a nyomozás más adatai inkább az öngyilkosság mellett szólnak.

A rendőrség ugyanis kihallgatta Balázs Miksa egyik ismerősét, aki elmondotta, hogy a holtan talált férfi egykor jómódban élt. Vagyonát azonban elvesztette és az utóbbi években egyre szűkebb viszonyok közé került. Legutóbb, mint ügynek igyekezett fenntartani magát, de kevés eredménnyel, mert már bejelentett lakása sem volt. Balázs Miksát sokan ismerték a városban és ismerősei több ízben kisebb-nagyobb összegekkel támogatták is. Néhány nap előtt ezeknek feltűnt, hogy nem mutatkozik és azt hitték, hogy másfelé költözött. Többen érdeklődtek is utána, de nem találták. Ismerősei bizonyosra veszik, hogy

méreggel, vagy más módon öngyilkos lett és ezt a feltevést az is alátámasztja, hogy pénze nem volt és így senkinek sem állott érdekében, hogy megölje. Ezenkívül az ajkán és a nyakán marró folyadékotól származható égési nyomokat észleltek. Lehetséges az is, hogy a maró folyadékát követte el az öngyilkosságot.

(—) Az új munkaügyi vezérfelügyelő átvette hivatalát. Botez Gheorghe vezérfelügyelő, mint megirtuk, szeptember elsejével nyugalomba vonult. Már át is adta a hivatalt utódjának Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelőnek, aki régebben Aradon, az utóbbi időben pedig Gyulafehérvárott teljesített szolgálatot.

— **NEM HOSSZABBÍTOTTÁK MEG A KEDVEZMÉNYES ADÓFIZETÉS HATÁRIDÉJÉT.** A temesvári háztulajdonosok Egyesülete azzal a kérelemmel fordult a pénzügyminiszterhez, hogy az öt százalékos kedvezmény mellett történő adófizetés határidejét meghosszabbítsa. A pénzügyminiszter a kérelmet elutasította és hangsúlyozta, hogy az öt százalékos elengedésben csak azok a háztulajdonosok részesülhetnek, akik adójukat az egyes évnegyvedek első negyvenét napjában lefizetik. A háztulajdonosok tehát a jövőben igyekezzenek az egyes évnegyvedre első adót az évnegyved első napjától számított negyvenöt nap alatt megfizetni, mert csak így részesülhetnek a kedvezményben.

Ausztrália — „nagykoru hatalom”

A Reuter iroda közli: Menzies ausztráliai kormányelnök egy választási gyűlésen szólt az ausztráliai kormány politikáját és hangsúlyozta, hogy a kormány mindent elkövet a nemzet erőfejlesztésének legaprólékosabb keresztvitéle érdekében,

hogy biztosítsa Ausztrália biztonságát. A jelszó „A birodalom és a hqlnap világának szabadsága, mundenki számára egyenlő áldozatokkal.” Ausztrália külpolitikája a Csendes-óceán körzetében megfelel egy nagykorú és felelős hatalom külpolitikájának. Ez azonban nem jelenti a birodalomhoz fűződő kapcsolatok gyengülését, ellenkezőleg: megerősíti a birodalmi összekötő szálakat a háború tartamára.

(—) A kolozsvári egyetemnek Temesvárra való áthelyezése. Gfrosoreanu Cornel dr. volt főpolgármester vezetésével Marta Alexandru dr. királyi helytartónál küldöttség jelent meg és a román értelmiség nevében kérte a kolozsvári egyetemnek Temesvárra való áthelyezését.

(—) Beiratások az állami tanonciskolába (Bulevardul Regina Maria 13. szám) szeptember harmadikán kezdődtek és szeptember tizenötödikéig tartanak naponta délután négy és hét óra között. A beiratási, valamint a könyvek és iskolaszerek díja háromszáz lei az egész évre, amely összeget a beiratásnál meg kell fizetni. A beiratások a tanoncotthon igazgatóságánál (61 számú aító) történnek. A törvényes rendelkezések értelmében a munkaadók kötelesek tanoncaikat beírni a tanonciskolákba.

Sidorovici országőr- főparancsnok látogatása Bécsben

Bécsből jelentik: Teofil Sidorovici az Országőr-ség főparancsnoka szombaton Bécsbe érkezett, ahol a pályaudvaron Baldur von Schirach birodalmi körzetvezető fogadta a román ifjúság vezetőjét. Vasárnap Sidorovici Teofil résztvett a mintavásár megnyitásán és hosszasan tanácskozott Funk dr.-ral, a birodalmi gazdasági miniszterével és Ley dr.-ral a birodalmi munkaszolgálat vezetőjével. Délbén az Imperial szállóban Baldur von Schirach meleg szavakkal köszöntötte a mintavásárra érkezett idegen államok képviselőit. A körzetvezető beszédében kiemelte azokat a szívélyes személyi kapcsolatokat, amelyek Sidorovici Teofilhoz fűzik. Kedden az országőr-főparancsnok Ackermann dr. német ifjúsági vezérrel tárgyalt, majd megtekintette az új bécsi dunai híd építési munkálatait és azokat a hatalmas part-raktárakat, amelyek elsőrendű fontosságúak a dunai hajózás új rendszerével kapcsolatban. Ez az új hajózási forgalom Délkelet-Európa számára fejlődési lehetőségeket nyújt és abban jelentős szerep jut Romániának.

(—) A ZÁRÓRENDJELET ÉS AZ ESTI FORGALOM KORLÁTOZÁSA. Érdeklődünk a Temes-Torontál megyei rendőrparancsnokságnál, ahol kijelentették, hogy az esti kilenc órai zárórendelet és éjszakai közlekedési tilalom Temesvárott még érvényben van, mert az erre vonatkozó felfüggesztő rendelet még nem érkezett meg.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Deli János cipész György nevű fia, Horváth Vilmos műszerész Lajos nevű fia, Cap Rau Vasile kereskedő Elisabeta Rozália nevű leánya.

(—) A répatermelők felmentését meghosszabbították. A freidorfi cukorgyár közli, hogy a nagyvezérkor 211.807 számú rendelete értelmében a cukorrépatermelők felmentését az 1940. év november elsejéig meghosszabbították.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban kedden a következő házasságokat kötötték: Dimulescu Ioan vasúti tisztviselő és Similemi Felicia, Wächter István magántisztviselő és Salamon Hermína.

Mozik

MOZIK MŰSORA:

Szerda, szeptember 4.

APOLLO: Szerelmi kaland (angol film).

CAPITOL: Első kaland (német film).

CORSO: Tarantella (német film).

SCALA: A tegnapi éjszakai nő (német film).

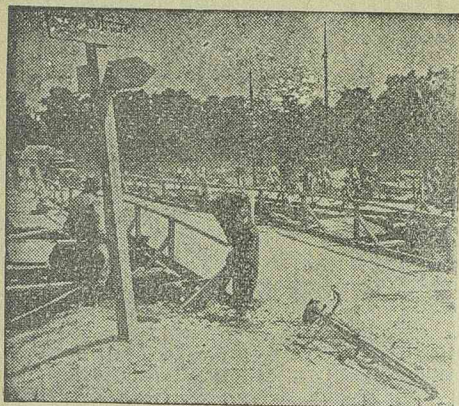
CAPITOL MA A POLLO

ÖRDÖG ÉS FRUSKA

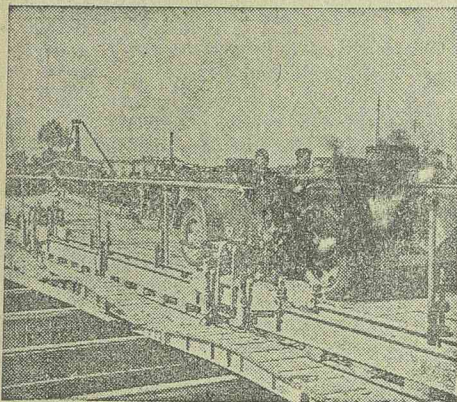
Egy film tele szentimentális és drámai cselekménnyel. A főszerepekben: Priscilla, Rosemary és Lola Lane, Gale Page, John Grafild. Rendezte: Kertész Mihály

ELSŐ KALAND

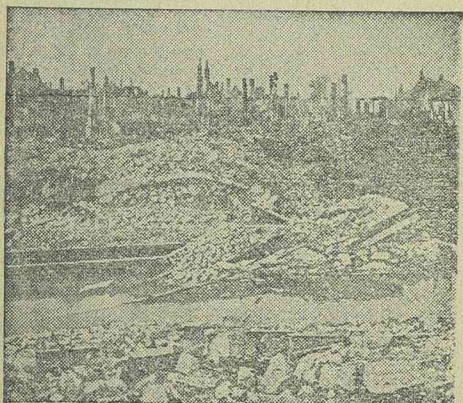
Susanne Kerckhoff ismert regénye nyomán. A főszerepekben: Ilse Werner, Johannes Riemann

A felrobantott franciaországi hidak helyett a német katonák ideiglenesen új hidat vertek

Német katonai gépkocsi áthalad egy ideiglenes hídon

Az egyik francia városka így nézett ki a harcok után

Olaszország harca. Afrikában az angolok ellen. Líbiában olasz ejtőernyősök is részt vesznek a harcokban

Gigászi harc Európa világkereskedelm ura máért

Funk német birodalmi gazdasági miniszter nyilatkozatának minden bizonnyal az a legérdekesebb része, amelyben Németország, illetve Európa jövődö külkereskedelmi kapcsolatairól beszél. Ezen a részen is nyilatkozatának elején említett alapelv vonul végig: „... a nemzeti szocialista gazdaságpolitika sohasem engedte magát merev dogmatizmustól vezetni. A nemzeti szocializmus mindig azt a módszert alkalmazta, amely időlegesen a legelőszérűbbnek látszott. ...”

A német gazdaságpolitika időleges szükségletekhez való alkalmazkodása — hajlékonysága — most áll a legfőbb próba előtt. Németország az utolsó nyolc év alatt, míg nagyhatalmi állásának visszacsuszteréséért harcolt, autarchiára rendezkedett be. Miután azonban ellenfeleit legyőzte s nemcsak nagyhatalmi állását vette vissza, hanem Olaszország mellett az egyetlen szárazföldi nagyhatalom lett, gazdaságpolitikáját is megnagyobbodott életerének megfelelően állítja át. Ahogyan e nemzeti és faji egységért küzdő Németország elvi politikáját leváltja a közep európai, majd az össze európai német élettér politikája, úgy tér át a dinamikus német gazdaságelmélet az autarchiáról az európai, sőt még európaöntúli kapcsolatok újravételezésére és újjáformálásához.

Ennek az új politikának alapelvei, Funk miniszter szavait idézve: „... ügyelni fogunk arra, hogy lehetőleg minden termék kielégítő mértékben Németország befolyása alatt álló gazdasági térben rendelkezésre álljon”, — de „... senki sem gondol arra, hogy Nagy-Németországot és Európát a teljes önellátás és önlelőltetés szellemében alakítsa át”. Ennek a tételnek a logikus következménye: „súlyt helyezünk továbbá arra, hogy a német ipari termékeket a világpiacra értékesítsük”. Az útirány tehát világos. Németország minden újabb bajnak elejét veendő, befolyása alá helyez minden, részére szükséges nyersanyagforrást s mivel Európa nem önlelőltetés, a német ipari termékek számára is helyet teremt a világpiacra. Ami a világpiacot s a legfontosabb partnert és egyben vetélytársat illeti: „az Egyesült Államoknak el kell ejteniük azt az eszmét, hogy Németországra, illetve Európára, gazdasági feltételeit rákényszeríthetik”. A délamerikai országokat illetően a nyilatkozat még világosabb. „Vagy szuverén délamerikai államokkal való szabad egyezkedés alapján jön létre a német—délamerikai gazdasági forgalom, — vagy egyáltalán nem jön létre...” Azaz az egységes Európa, illetve Németország nem hagy magának semmiféle pánamerikai gazdasági kartell által feltételeket szabni.

A birodalmi miniszter szavaiból a világkereskedelmi pozícióért harcoló Európa hangja csendül ki. Mert végeredményben erről van szó. Európa szuperemáciájáról a fölogyó többi részével szemben.

Világtörténelmi folyamatnak vagyunk szem- és fültanúi. Európa, — vagy még inkább a fehér ember — a 19. század folyamán meghódította a világot. Mérheterlen térségek, feltáratlan területek állottak rendelkezésére. Kelettel a fiatalos erő, a vállalkozókedv, tere volt az egyéni kezdeményezésnek, a versengő — a szabadversengő előtt — nyitva volt a pálya. Ez volt a történelmi értelme a liberális gazdaságnak és politikai formájának, a demokráciának. A fehér ember így meghódította a világot, de hasznát csak úgy húzhatta ebből a hódításból, ha azt egyúttal civilizálja is. Bárhogyan, bármilyen áron, akár annak tiltakozása ellenére is. Félmeztelen vadak sem nem fogyasztók, sem nyersanyagot nem természetnek. De a fehér ember ezáltal megteremtette saját sírásait is. Az európaöntúli világ önállósul, követeli a maga jogait és ellentámadásba megy át. Az európai ember fölénye, az a bizonyos európai életforma, az európaöntúli vállán nyugodott. Az európai munkás is csak azért kaphatott aránylag magas munkabért, mert gazdája annál kevesebbet fizetett a kínai kulinak vagy a kongónégernek.

A nyugalom megingott. Ha a diadalmas előnyomulásnak jé volt a szabad verseny és minden, ami

A népellátás ügyével foglalkozott a jugoszláv minisztertanács

Belgrádból jelentik: A kormány minisztertanácsot tartott, amelyen a népellátás kérdéseivel foglalkoztak. A megbeszélésen több szakértő vett részt. A népellátásra vonatkozólag már a a legközelebbi napokban kiadják a szükséges rendelkezéseket.

ezzel jár, kényelem, gazdaság, elpuhulás, ma a pozícióért harcoló Európa visszavonulva harcol. Hogy megvédje pusztá létét, megváltoztatta életformáját.

A világkereskedelem párhuzamosan halad a világgazdaság fejlődésével, sőt még gyorsabban fejlődik. 1870-től 1890-ig a világ ipari termelése több mint a kétszeresére emelkedett. Ugyanez idő alatt a világkereskedelem megháromszorozódott, 1900 és 1913 között a termelés 10 százalékkal emelkedik, világkereskedelem 100 százalékkal. Aztán jön a világháború és az arány megváltozik. 1929-ig a világ termelés 45 százalékkal nagyobb, mint volt 1913-ban. A kereskedelem már csak 30 százalékkal. 1929-től 1937-ig pedig, míg a világtermelés a Szovjetunió nem számítva, mindössze 4 százalékkal emelkedik a világkereskedelem már el sem éri a nyolc év előtérteket, mennyiségben pedig a katasztrófális árszűkítések következtében a felénél kevesebbre esik.

Ebben az általános hanyatlásban minden egyé állam elkéseredetten küzdött pozícióért. Hasonlítás össze az olvasó a világkereskedelem országokéni megoszlását 1913. és 1925. évek között. Európa lemarad, a három ipari nagyhatalom egyformán veszt, a győztes Amerika és Ázsia lesz. 1929-ig a európai kisállamok nyomulnak előre, Amerika csak éppen, hogy tartja pozícióit. A nagy világválság után a folyamát még jobban kiélesedik. 1900-ban Európa szállította a világ szükségleteinek 61 százalékát 1937-ben mindössze 47 százalékát.

Néhány milliméternyi eltolódás a grafikonon milliók könnyét, vérért és verejtékét jelenti.

Csak e számok megvilágításában láthatjuk igazán, hova jutott Európa, s csak így foghatjuk fel teljes egészében a németek által kitűzött feladatok nagyságát: Európát visszahelyezni arra a helyre amelyet már úgyszólván elveszteni látszott.

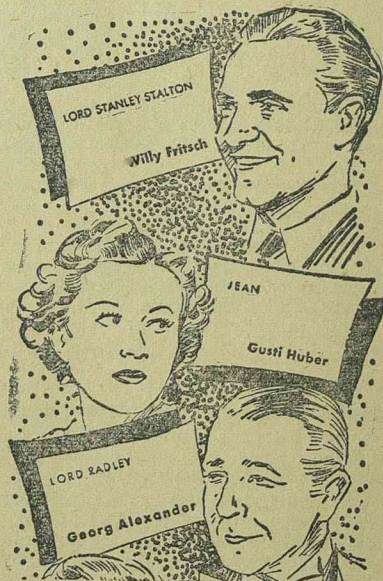
Markos György.

SCALA MOZI

MA ÉS MINDEN NAP:

A tegnap éjszakai nő

melynek főszereplői

Szerdától az előadások mindennap 5, 7 és 9.15 órakor kezdődnek. Ma, szerdán délután 3 órakor matiné.

KÖZGAZDASÁG

A romániai ipar helyzete a háboru első esztendejében

1939 év végén felendült termelésről számol be az Ugir jelentése

Az Ugir N. Penescu Kertsch elnöke alatt tartotta meg az évi rendes közgyűlést új palotájában, tagok nagyszámú részvételével. A közgyűlésen átterjesztett évi jelentés részletesen számol be az ország 1939. évi gazdasági helyzetének alakulásáról és értékes statisztikai adatokat sorozott fel az ipari termeléssel kapcsolatos behozatalról és kivitelről. A múlt év szeptemberében kitört európai háború a vállalatok nyersanyagellátását rendkívül megnehezítette. Az importált nyersanyagok gyararány drágulása és az adóterhek növekedése miatt az ipar az önköltségi árak revíziójára kénytelen volt, ami a fogyasztás csökkenését idézte elő. Emlő gondokat okozott a munkáshiány is, amit azonban sikerült a kormány támogatásával megoldani.

Részletesen ismerteti a jelentés az egyes iparágak 1939. évi termelésének alakulását is.

A textiliparban folytatódott az investíciós program megvalósítása. A gyapjúfonó és szál- és szálafonóüzemek fokozták termelési kapacitásukat és növekedett a pamutfonóüzemek termelése.

A pamutszövő üzemekben foglalkoztatott szövszökelek száma 14.500-ról 16.031-re emelkedett. A vaspapír- és pamutfonóüzemek 51-99 százalékban, a követgyárak 97-99,8 százalékos arányban fedezték a belső szükségletet.

A vasiparban a hengerelt áruk termelése az 1939. évben emelkedett, a nyersvas és acéltermelés nyersanyaghiány miatt csökkent. A nyersvas- és acéltermelés 70 százalékban, a hengerelt áruk termelése 80 százalékban fedezi a múlt évben a belső szükségletet.

Az elektrotechnikai iparban az izzólámpatermelésen kívül a többi elektrotechnikai ágakban is növekedett a termelés, amelynek értéke 1939-ben 1 százalékkal 875 millióra emelkedett.

A bőriparban épügy, mint az előző évben, nyersbőr- és esztergályhiány mutatkozott. Az O. A. M. P. felállítására kedvező eredménnyel járt a biztosított a bőrgyárak nyersanyagellátását ép-

pen a legnehezebb időkben. A bőrgyárak termelése a nagyobb állami megrendelések következtében 15 százalékkal emelkedett a múlt évben.

Az építőanyagipar tevékenysége a múlt évben csökkent, azonban a termelés értéke az árak emelkedése miatt növekedett, különösen a cement- és a téglagyártás értéke mutat emelkedést. A táblaüvegtermelés értéke csökkent.

A faipar termelésének értéke cca 10 százalékkal emelkedett, főképp a fűrészarúk termelése emelkedett értékben. A faipar, amely a múlt évben kedvező exportkonjunktúrát élvezett, a teljes belső szükségletet fedezi.

A papír- és cellulozgyárak termelése úgy mennyiségileg, mint minőségileg jelentősen emelkedett. A cellulozgyárak termelése 2108 tonnával, a papírgyárak termelése pedig 2430 tonnával növekedett. A cellulozé exporttömegévé vált.

A vegyipar termelése csökkent, de ezzel szemben nagy fejlődést mutat nehéz vegyi anyagokban, így festékekben, lakkokban, plasztikus cikkekben, robbanóanyagokban fedezi a belső szükségletet és jelentős eredményeket ért el gyógyszerek és más vegyületek termelése terén is.

Az élelmiszeriparban a termelés az 1939. évben szintén jelentősen emelkedett a nagymértékben megnövekedett fogyasztásnak megfelelően.

A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamát a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): 107 százalék felárral: angol font 851,80—877,37, dollár 211,65—217,97, svájci frank 48,13—49,58, palesztinai font 852,84—878,40, egyiptomi font 873,54—899,78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567,37—581,91, svájci frank 32,15—32,78, francia frank 3,24—3,31, márká 49—50, olasz líra 7,17. (felár nélkül) pengő 26,50—27 (felár nélkül), cseh korona 4,63—4,77, dinár 2,89—3,05 (felár nélkül), török líra 82,92—92.

— A kiskereskedők megengedett haszna a terményeken. A nemzetgazdasági minisztérium rendeletileg állapította meg, hogy a kukorica, árpa, zab hivatalos árán felül milyen költséget számíthatnak fel a nagykereskedők és a kiskereskedők. Az első kéz, a bevásárló, raktaozási költség címén 1000 leit, továbbá fél százalékos mancot, a különböző illeteket és legfeljebb 2 százalékos gyűjtési hasznot számíthat fel. A második kéz, a nagykereskedő, a fenti árakhoz hozzászámítja a szállítási költséget, 1 százalékos mancot, a különböző bélyegilletékeket és rezsiköltségek címén 2 százalékot. A kiskereskedő a fentiekben kívül még hozzászámíthatja a spekulatív évenben megállapított hasznot.

— Új román—olasz egyezmény. A román—olasz gazdasági tárgyalások Bucurestiben befejezést nyertek. Az egyezmény új árucserforralmi kvótákat állapított meg és egységesítette az olasz líra klling-árfolyamát. Az eddigi rendszer szerint ugyan is kétféle líra árfolyam volt: 8,25 és 10,50 leies aszerint, hogy 1940. március 25. utáni, vagy előtti importról volt szó. Az új egyezmény egységesíti a két líra árfolyamot és azt 9,50 leiben fixálja. A módosított egyezmény szeptember 1-én lép életbe.

— Teaimport Romániába. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet egy bizonyos teamentiség behozataláról tárgyal. A teaárú a perza öbölön át Irakon, Szírián és Törökországon keresztül jut az isztambuli kikötőbe, ahonnan román gőzösn jön az országba.

— Nem emelték a cement május 9-én megállapított árát. A cementgyárak legutóbbi áremelési kérelme ügyében most úgy döntött a nemzetgazdasági minisztérium, hogy érvényben hagyja az 1935. május 9-i miniszteri rendeletben megállapított cementárakat úgy a nagybani, mint a kicsinybeni eladásoknál. Az egységár 15.600 lei vagononként loco gyár, amelyhez a szállítási díj, a csomagolás bélyeg, forgalmi adó, fogyasztási adók, közleési adó és a bejegyzési illeték számítható fel. A hadsereg és a CFR részére az alapár loco gyár 14.000 lei.

(=) Az aprított tűzifa üzletek eladása. A Kereskedők Egyesületének tudomására jutott, hogy az utóbbi időben aprított tűzifa üzletek kínálnak megvételre. Az egyesület figyelmezteti az ilyen üzletek iránt érdeklődő egyéneket, hogy nem valószínű ezek átruházásának a lehetősége, mert a faterheléssel bíró kereskedők már régebben kérték az ügyvezetőt pinceengedély kiadásának beszüntetését. Valószínű tehát, hogy új cég nevére ily jogosítványt a Kereskedelmi Kamara nem véleményez.

TRÓNUSDONTÓ BALETTCIPO

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: KUN-BÁN ANDRIS

71

Vendégeim, akik beszédem kezdetén még megrökönyödve húzódtak meg az ablakok mellett, most már bátran meresztek meg az ablakokba és vígan integettek lefelé az ordítóknak. Sőt észrevettem azt is, hogy azok a nehányan, akik a tüntetőnek az utóba való megérkezésükre kisettenkedtek az ebédől és eddig valószínűleg a folyosókon és kisebb szobákban bujkáltak, az éljenzés hallatára egymásután visszazalángoltak az ebédőbe és úgy igyekeztek a vendégek között elvegyülni, mintha mindig ott lettek volna.

Megnyertem a játszmát. Bebizonyítottam, hogy talpracsett szavakkal megfordítható a legellenesébb néphangulat. Ez a tömeg félóra előtt még kész lett volna keresztrefeszíteni engem, félóra után pedig ünnepelet. Kedves volt ezt a lelkesedő, éljenző tömeget az emelet magasságából nézni.

Egyszerre csak észrevettem, hogy a tömeg hátulsó soraiban mozgolódás támad és az emberek sorfalat nyitnak.

Ijedten vettem észre, hogy a néptömeget keresztül gyalog jön Lajos király.

Példem, hogy a szeszélyes néphangulat esetleg ismét megfordul és kellemetlenkedni fognak a királynak.

Aggodalmam azonban alaptalan volt. Az emberek nemcsak utat engedtek az uralkodónak, hanem a kalapjaikat lengették feléje és örömmel fogadták:

— Eljen Lajos király! Eljen! Eljen!

A király kedvesen, mosolyogva integetett mindegyik felé és tovább jött a palota felé.

A portás, aki kémielő nyíláson leskelődött kifelé és nemcsak annak volt a tanúja, hogy miképpen hódítottam meg a népet, hanem észrevette a királyi közeledését is, sietve nyitott kaput.

Az uralkodó belépett a palotába, amelynek kapuja nem zárult be mögötte. Nem volt már arra semmi szükség.

A király nemcsak ott állott az ablakban mellettem és odalent újult erővel zúgott fel a szűnni nem akaró lelkesedés:

— Eljen a király!
— Eljen Montez Lola!
Igy tartott az percekig egyre erősebben. Végre integettem, hogy megint szólni akarok. Lekiháztottam:

— Szeretett müncheni nép, édes testvéreim! Én már ittam az egészségekre. Most szeretném, ha ti is innátok az enyémre. Kérlek, fáradjatok a közeli kerti vendéglőbe, ahol a vendégeim szütek.

Ismét felzúgott az éljenzés, de az emberek már megindultak a vendéglő felé. Egyik inasomat leszalasztottam a kertvendéglőbe azzal, hogy egy óra hosszán az én számlámra adjanak ott a jó népek sört. Azert nem szabtam hosszabb határidőt, mert tudtam, hogy egy óra alatt mindnyájan alaposan elázának.

A palota előtti tér lassankint teljesen üres lett. Eppen arra akartam kérni őfelségét és főbbi vendégeimet, hogy üljenek asztalhoz, amikor az uccatúló végén hirtelen nagy fényesség támadt.

A következő pillanatban fátylakat vivő fiatalemberek csoportja bukkant elő.

Megérkezett az Alemannia diákegyesület. Többérsapks diákjaim kutaiva keresték a tömeget, amelyet Dunkhauser Róbert biztatására szét keli vernők Előre örvendtek a remek mulatságnak, amikor majd az égő fátylakkal szétpörkölik a tüntetőket.

Mintán azonban nem volt kit szétkergetni, hertartották az előre megállapított programot. Szereándót adtak, amelynek során egy csomó diákdált énekeltek, majd lelkesen éljenztek.

Előlepett Diunkhauser élénk, hogy elmondja előre elkészített és betanult üdvözlő beszédét, amelyben engem mint Bajorország újdonsült grófját felköszönt. A szép beszédet azonban hiába magolta be, a honosítási javaslat bultása következtében azonban nem mondhatta azt el. Mindazonáltal nem esett kétségbe és az Alemannia töhretetlen ragaszkodásáról biztosított engem. Szavait éljenzéssel fejezte be, aminek viharos visszhangja támadt.

Az Alemannia tagjait nem kellett külön behívni a palotába. Már tudták, hogy mi a kötelességük. Szépen libasorban besétáltak a nyitott kapun és elhelyezkedtek a földszinti termekben, amelyekben már várták őket a terített asztalok és a csapolt sörsörös hordók. Vezetők pedig felballagtak az emeletre többi vendégeim közé.

Bárha honosításom nem történt meg és nem kaptam meg a grófi rang adományozását, az este-lyem mégis nagyszerűen sikerült. Vendégeim kitűnően érezték magukat és amikor a király tizenegy óra tájban csak tőlem való rövid búcsú után észrevétlenül eltávozott, a legjobb kedélyhangulatban még sokáig voltak együtt.

Ejféli lett, mire az utolsó vendég is elment és a palota elcsendesedett.

Annak ellenére, hogy a sok fáradtság, amelylyel ez az előkészület járt, utána pedig a rengeteg izgalom, igen elbágyasztott, még sem voltam álmos. Bevonultam tehát a kis szalónba és nekiültem a naplóimra.

Fogalmam sincsen, hogy mennyi ideig írtam és nem tudom, hogy most hány óra van. Lehet, hogy már közel jár a reggel. Nem bánom.

Azzal a tudattal térek nyugalomra, hogy a müncheni nép nagy tömegét, amely az este tüntetett ellenem és esetleg az életre tört volna, ha kihívnom viselkedem vele szemben, sikerült nemcsak leszerelnem, hanem a magam számára megnyernem.

Ásítózom.
Megyek ágyamba, hogy édesen aludjam néptestvéreimről.

77.

München, 1847 szeptember 3.

A délután folyamán a király elküldte Bauernrigel őrnagyot, a szaknyeszdjét, aki által kérdezette, hogy nem vagyok-e túlságosan fáradt és hogy fogadhatom-e.

— Kérem, őrnagy úr, — feleltem, — szíveskedjék közölni őfelségével, hogy boldogan várom és sohasem vagyok fáradt, ha várom. A kedvéért még halottaimból is feltámadnék.

Nemsokára megérkezett a király. Friss, úde, élénk és jókedvű volt.

Egyetlen szóval sem említette az előző napi eseményeket. Én is kerültem, hogy emlékeztessenem rá.

(Folytatjuk.)

SPORTSEMÉNYEK

A román labdarugószövetség hivatalból átengedi a Magyarországnak átadott területekre való játékosokat

A román labdarugószövetség elhatározta, hogy azokat a labdarugójátékosokat, akik a Magyarországnak átengedett területekre való, hi-

vatalból átengedi. A szövetség ugyanígy járt el annakidején a beszarabiai és észak-bukovinai játékosokkal is, akiket azonnal átengedtek.

Sporthirek mindenfelől

Pucosecs nyerte Horvátország teniszbajnokságát. Horvátország teniszbajnokságait Zágrábban rendezték meg. A verseny vasárnap fejeződött be és a férfi-egyes bajnokságot Pucosecs, a kiváló jugoszláv teniszjátékos nyerte meg. A női-egyesben Kovács lett a győztes, aki Flóriánt győzte le.

A svájci atlétikai bajnokságok eredményei. A Zürichben megrendezett svájci atlétikai bajnokságok eredményei: 100 m.: Studer 11.2. Két-száz méter: Rüegg 23.4. 400 m.: Résin 51.4. 800 m.: Thommen 4.03. 5000 m.: Meier 15:37.3. 10.000 m.: Roth 33:50.3. Száztíz méteres gátfutás: Christen 15.6. Magasugrás: Blaser 178 m. Távolugrás: Studer 720 m. Hármassugrás: Studer 13.60. Svájci rekord. Rúdugrás: Jäggi 335 cm. Súlydobás: Hädener 13.64 m. Diszkoszvetés: Metzger 42.19 m. Gerelyvetés: Hädener 62.45 m. Kalapácsvetés: Vogler 46.82 m.

A Venus legyőzte a Lucefáru csapatát. Venus vasárnap délután edzőmérkőzést játszott a Lucefáru együttese ellen és azt 5:2 arányban legyőzte. A gólok közül Bodola kettőt, Hum kettőt, míg Floesteanu egyet szerzett. A Lucefáru részéről Herescu és Ionescu voltak eredményesek.

Az ostmarki bajnokság. Ostmark labdarugó bajnokságai során a következő eredmények voltak: FC Wien—Wienna 3:1, Austria—Sportklub 3:0.

A Tschammerkupa eredménye. A Tschammerkupa mérkőzése során a Rapid csapata 2:1 arányban győzött WKG Neumayer ellen.

GYÓGYSZERTARAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATÁ

Szerdán, szeptember 4-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Uniri téren levő Weisz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a 3 August úton levő Löw gyógyszer-tár és a Petru Malor téren levő Meisner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Lahovary téren levő Crătea gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Str. Vacarescu 33 szám alatt levő Braun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvinia gyógyszer-tár és Újkezdő Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ÁLLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piața Brătianu 3 Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piața Badea Cârțan 8. — Kardos trafik, Piața Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piața Lahovary. IV. kerületben: March trafik, Piața Küttl. — Nogrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piața Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik, Bulevardul Regele Carol 54. — Gálgeczy trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45—13

Oktalás

Zongora tanítást lelkiismeretesen vállal Elsa Chioreanu tanárnő, okl. zene-pedagógus. Bulev. Reg. Carol II. No. 8. (E. K. Thomas palota). Telefon: 17—11. 1551

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő éves bizonyítványokkal szeptember 1-re vagy 15-re felvétetik Str. 3 August 1. 2045

Házmosternő felvétetik, akinek a férje esetleg üzleti szolgálattal vállalt, előnyben részesül. Kecskeméti I., Bul. Regele Carol II. 1538

Szűcs munkában jártas lekészítő felvétetik. Cím a kiadóban. 1535

Mindenes kerestetik azonnalra, vagy 15-re I., Bulev. Regele Ferdinand 6. II. em. ajtó 14. 1528

Mindenes leány kerestetik azonnali belépésre. Arendt cukrászda IV., Bul. Berthelot 6. 1552

Komoly cukrászsegédet keres Osztreicher csak elsőrangú munkaerő jelentkeznek. 1547

Új kerestet egy otthoni kötőgép vétele mellett. Munkát állandóan adunk. Tanulás ingyen. V. Calea Aradului 5. 1544

Mindenest, főzni tudót keresek azonnalra. IV., Str. Brătianu 36. 2101

Eltak

Ujannon renovált 4 szobás modern lakás azonnal kiadó. III. Str. Odobescu 42a., 6-os villamoshoz közel. 1512

Délfekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten november 1-re kiadó. I. Bulevardul I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 1185

Egyszobás modern, fürdőszobás lakás kiadó. III., Str. Brâncoveanu 8. 1543

Háromszoba és mellékhelyiségekben álló modern komfortos villalaks új épületben II. ker. Str. Abrud 5 szám alatt (Apolló mozi közelében) október 1-re kiadó. 1539

Modern 4 szobás villalaks központi fűtéssel, melegvízszolgáltatással 1940 november 1-re kiadó. I., Bulev. Diac-novici Loga 18. a házfelügyelőnél. 1546

Kétszobás modern új ház, kerttel, nagy udvarral II. kerületben Str. Cămpina 23 sz. alatt kiadó. Hotel Savoy 71. 1540

Modern különbejárattal, kertes, bútorozott szoba fürdőszoba használatával azonnalra kiadó. I., Str. Brutus 6. Telefon: 23—07. 1542

Különbejárattal ucai szoba bútorozva, vagy üresen kiadó. Irodának is alkalmas. I., Str. 24 Februarie 6. II. em. 6. 2100

Adás-veiel

Telekkönyvezett 3 szobás jófékvésű ház mellékhelyiségekkel Kardostelepen 50.000 leier eladó. III. uca 257 szám. 2059

Használt, de jó állapotban levő vas-kályhákat kerestünk megvételre. Cím a kiadóban. 1534

Jókarban lévő hálószoba, nappal-szoba, ruhaneműek és egyéb tárgyak eladók. I., Piața Libertății 2. II. em. ajtó 11. 1537

Családi ház jókarban, 300 négyzetöltelekkel, kisebb sertéshizlaldával, gazdálkodásra kiválóan alkalmas, villamostól 15 perenyire eladó. Érdeklődni I., Piața Libertății 2. II. em. ajtó 11. 1536

Nagyváradon magánházakat, bérházakat birtokot stb. alkalmi olcsó áron vásárolhat. Forduljon bizalommal dr. Klein ingatlanirodához, Oradea, Str. Cosbuc 20. 1483

Báziásfürdőn vízmentes, jó levegős családi ház, nagy kert, sok nemes gyümölcsfával, melléképületekkel eladó. Str. Viorelilor 11. 1450

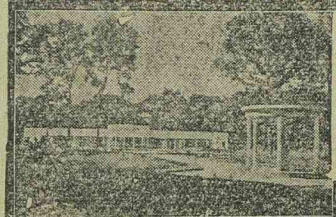
Házhely eladó az I. kerület Bredicianu uca meghosszabbításában, villamostól, 100.000 leier. Érdeklődni Milovan I., Str. Eugen de Savoya 11. 1554

Hálószoba, barna festett szalon, konyha-berendezés, íróasztal, írógép, asztal, többféle bútor sürgősen olcsón eladó. V. Calea Aradului 5. 1545

Perzsa-szőnyeg (2½×3½) új, jutányos áron eladó. Ugyanott aranyhálak megvételre kerestetnek. Érdeklődni délelőtt 10—1-g. IV., Str. Bonnaz 4 ajtó 2. 1541

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

BAILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív-, vérnyomás-reuma, idegrendszer-máj és vese, vérszegény és női bajokat.
Szezon: október 15-ig

Különjete

Hentesüzlet-helyiség azonnal kiadó. II. Str. Daciilor 10. Dr. Kovács patikánál. Telefon 38—48. Nagy szállaggyár. 1453

Zongora bérbeadó. Cím: Mehala, Str. Matei Basarab 33. Érdeklődni délelőtt 30—36 telefonszám alatt. 1530

Két diákleányt vagy fiút teljes ellátásra felvesz Stefanné, Belváros Str. Buteanu 1., az új helytartóságipalota mellett. Ugyanott szoba-konyhas lakás kiadó.

Másfélőves egészséges fiúgyermekemet örökbe adnám gyermekszertől családnak. I. Str. General Grigorescu 4. házmosternél. 1553

Kosztos diákok, vagy diákleányt teljes ellátásba vesz. Özv. Seethalerné, II., Str. Lunei 7. 1549

Cseréljük nagyváradi házunkat Str. Ciorogaria 22. temesvári házzal egy millió—1.300.000 leier érték között. Bővebbet Timisoara, Str. Saguna 12. Sorra plébános. 1548

A Temesvári Bank épületében

Modern 5 szobás lakás azonnalra, modern 3 szobás lakás november elsejére kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél.

Publicație

No. 769/1940.

In baza §. 51. ale Statutelor se face cunoscut membrilor Comunității Izraelite de rit occidental, că contribuținea eștraordinară pe anul 1940, hotărâtă în adunarea generală din 30. Iunie 1940, s-au stabilit de către Comisiunea de impunere. Lista censurată stă la dispoziția membrilor Comunității la Secretariat.

Eventualele apeluri se pot înainta în scris până la 12. Septembrie 1940. inclusiv, în biroul Comunității, I., Str. Mărășești 10.

Incunostințările individuale trimise n-au efect procedural.

Prezidiul Comunității izraelite de rit occidental Timisoara